

SPORTNOTA

Borsele blijft **beweegen**

2008-2012

Voorwoord

Voor u ligt de nieuwe sportnota van de gemeente Borsele. Een nota die de toepasselijke naam 'Borsele blijft bewegen' heeft gekregen, verwijzend naar het breedtesportproject Borsele Beweegt. Dit project is in 2002 van start gegaan en heeft ervoor gezorgd dat sport en bewegen in de gemeente Borsele nadrukkelijker onder de aandacht van haar inwoners is gebracht. Het doel van dit project was om inwoners weer/meer aan het sporten te krijgen en de lokale sportinfrastructuur te versterken. De afgelopen jaren zijn dat ook tal van sportieve projecten opgezet en activiteiten georganiseerd om deze doelen te bewerkstelligen; van sportdagen voor leerlingen van de basisschool tot een koersbaltoernooi voor senioren en van een cursus Eerste Hulp Bij Sport Ongevallen (EHBSO) voor sportverenigingen tot een zeskamp voor jongeren.

Het breedtesportproject loopt op 31 december 2007 af. De gemeente Borsele wil zoveel mogelijk van bovenstaande projecten en activiteiten continueren. Met deze sportnota geeft de gemeente richting aan het sportbeleid voor de komende jaren, met als doel de inwoners van Borsele ook in de toekomst te stimuleren om te blijven bewegen.

In deze sportnota komt de maatschappelijke waarde van sport nadrukkelijk aan bod; naast bewegen zijn ook activiteiten en projecten op het gebied van gezonde voeding en preventieve projecten met betrekking tot alcohol en drugs in deze sportnota opgenomen. Immers: ook in de gemeente Borsele lijdt de jeugd aan overgewicht en heeft de jeugd de neiging, soms al op zeer jonge leeftijd, veel alcohol te drinken en drugs te gebruiken. Mede met behulp van sport en bewegen wil de gemeente Borsele deze problemen proberen terug te dringen.

Reeds in 2005 is een beleidsnotitie tennis opgesteld. Deze notitie kan gezien worden als onderdeel van deze sportnota. Tevens staat in deze sportnota een aantal aanvullingen op deze beleidsnotitie vermeld.

De genoemde doelen en actiepunten zullen jaarlijks nader worden uitgewerkt in een werk- en activiteitenplan. Daarin zullen ook concrete doelstellingen worden geformuleerd.

Met deze nota hopen we duidelijkheid te scheppen naar het 'sportveld' over datgene op het gebied van sport en bewegen de komende vijf jaar van de gemeente Borsele kan worden verwacht.

Deze nota is tot stand gekomen door intensieve samenwerking tussen onder andere de sectie Cultuur en Sport van de afdeling Welzijn, de Sportraad Borsele en de aangesloten verenigingen. De resultaten van de kaderstellende gemeenteraadsvergadering van november 2006 zijn integraal in de nota opgenomen.

Een speciaal woord van dank gaat uit naar Joyce Buijze, coördinator sport en bewegen. Zij heeft zich in de afgelopen periode enorm ingezet om deze eigentijdse sportnota op te stellen.

Mart de Bruijne, wethouder sportzaken

Inhoudsopgave

Voorwoord	blz. 3
DEEL 1: WARMING-UP	blz. 7
1. Inleiding	blz. 9
1.1. Aanleiding	blz. 9
1.2. Doelstelling sportnota	blz. 9
1.3. Werkwijze	blz. 9
1.4. Opbouw sportnota	blz. 9
2. De populariteit van sport en bewegen	blz. 11
2.1. Inleiding	blz. 11
2.2. Landelijk beleid sport en bewegen	blz. 11
2.3. Provinciaal beleid sport en bewegen	blz. 13
2.4. Gemeentelijk beleid sport en bewegen	blz. 13
3. Maatschappelijke trends en ontwikkelingen	blz. 15
3.1. Inleiding	blz. 15
3.2. Maatschappelijke trends en ontwikkelingen	blz. 15
3.2.1. Demografische trends en ontwikkelingen	blz. 15
3.2.2. Sociaal-culturele trends en ontwikkelingen	blz. 15
3.2.3. Politiek-bestuurlijke trends en ontwikkelingen	blz. 16
3.2.4. Technologische ontwikkelingen	blz. 18
DEEL 2: SPORT EN BEWEGEN IN BORSELE	blz. 19
4. De gemeente Borsele in vogelvlucht	blz. 21
4.1. Inleiding	blz. 21
4.2. De gemeente Borsele in vogelvlucht	blz. 21
4.2.1. Algemeen	blz. 21
4.2.2. Onderwijs in de gemeente Borsele	blz. 21
4.3. Sport en bewegen in de gemeente Borsele	blz. 22
4.4. Sportraad Borsele	blz. 22
4.5. Terugblik gemeentelijk sportbeleid	blz. 22
4.6. Huidig gemeentelijk sportbeleid	blz. 23
5. De gemeente Borsele: sport en bewegen in de toekomst	blz. 25
5.1. Inleiding	blz. 25
5.2. Toekomstig gemeentelijke sportbeleid	blz. 25
5.3. Missie	blz. 25
5.4. Visies	blz. 26
5.5. Speerpunten	blz. 26

6.	Speerpunten gemeentelijk sportbeleid 2008-2012	blz. 27
6.1.	Inleiding	blz. 27
6.2.	Sport en onderwijs	blz. 27
6.2.1.	Sport en bewegen op school	blz. 27
6.2.2.	Sport en bewegen buiten schooltijd	blz. 31
6.3.	Ondersteuning sportverenigingen en hun vrijwilligers	blz. 32
6.4.	Sportstimulering doelgroepen	blz. 34
6.4.1.	Sportstimulering jeugd 4-12 jaar	blz. 35
6.4.2.	Sportstimulering jongeren 13-23 jaar	blz. 37
6.4.3.	Sportstimulering senioren (50+)	blz. 39
6.5.	Accommodatiebeleid	blz. 42
6.5.1.	Buitensportaccommodaties	blz. 42
6.5.2.	Binnensportaccommodaties	blz. 46
6.5.3.	Openbare ruimte	blz. 48
6.6.	Subsidiebeleid	blz. 49
6.7.	Gezondheidsbeleid	blz. 52
6.8.	Sportraad Borsele	blz. 54
6.9.	Voorlichting en promotie	blz. 56
6.10.	Activiteiten en evenementen	blz. 57
6.11.	Sport en recreatie	blz. 58

DEEL 3: COOLING-DOWN **blz. 61**

7.	Financiën	blz. 63
7.1.	Inleiding	blz. 63
7.2.	Financiën	blz. 63
8.	Evaluatie en monitoring	blz. 65
8.1.	Inleiding	blz. 65
8.2.	Evaluatie en monitoring	blz. 65
9.	Afkortingen- en literatuurlijst	blz. 67
9.1.	Afkortingenlijst	blz. 67
9.2.	Literatuurlijst	blz. 69

Bijlagen:

Bijlage I:	Overzicht sportaanbieders gemeente Borsele
Bijlage II:	Samenvatting resultaten onderzoek sport en bewegen jeugd 4-12 jaar
Bijlage III:	Samenvatting resultaten onderzoek sport en bewegen jongeren 13-23 jaar
Bijlage IV:	Samenvatting resultaten onderzoek sport en bewegen senioren (50+)
Bijlage V:	Cijfers overgewicht jeugd Borsele 4-12 jaar
Bijlage VI:	Samenvatting projectplan ‘De Gezonde Brede School Borsele’ (BOS-project)
Bijlage VII:	Overzicht projecten en activiteiten Borsele Beweegt
Bijlage VIII:	Criteria tennisverenigingen
Bijlage IX:	Criteria voetbalverenigingen

DEEL 1: WARMING-UP

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

De meest recente sportnota van de gemeente Borsele dateert uit 1996. In deze nota, geschreven in een periode van forse bezuinigingen, wordt uitsluitend aandacht besteed aan het accommodatiebeleid (buiten- en binnensportaccommodaties) en het sportstimuleringsbeleid. Zoals u in het volgende hoofdstuk kunt lezen, is er de laatste jaren veel gebeurd op het gebied van sport en bewegen. Om die reden voldoet de sportnota niet meer aan de wensen, behoeften en eisen van deze tijd.

1.2. Doelstelling sportnota

Met het opstellen van de sportnota 'Borsele blijft bewegen, 2008-2012' wil de gemeente Borsele haar sportbeleid helder formuleren en een toekomstvisie op sport ontwikkelen. Dat schept duidelijkheid naar burgers en andere geïnteresseerden over datgene op het gebied van sport en bewegen van de gemeente kan worden verwacht.

1.3. Werkwijze

Als eerste aanzet voor de sportnota is overleg gevoerd met collega's van verschillende gemeentelijke beleidsterreinen, waaronder met vertegenwoordigers van de afdelingen Welzijn, Woonomgeving en Veiligheid. Aan de hand daarvan is een startnotitie opgesteld. Deze startnotitie is besproken in de Sportraad Borsele, het college van burgemeester en wethouders en vervolgens, op 9 november 2006, in de kaderstellende gemeenteraadsvergadering.

Tijdens deze vergadering zijn diverse vragen en stellingen uit de startnotitie besproken. De opmerkingen die tijdens deze vergadering zijn gemaakt, als ook de reacties die na afloop van deze vergadering nog zijn binnengekomen, zijn opgenomen in deze sportnota.

Ook de uitkomsten van de onderzoeken naar de wensen en behoeften op sportgebied onder de drie belangrijkste doelgroepen (jeugd 4-12 jaar, jongeren 13-23 jaar en 50-plussers) zijn zoveel als mogelijk in deze sportnota verwerkt.

De conceptversies van de sportnota zijn telkens voorgelegd aan de Sportraad Borsele.

1.4. Opbouw sportnota

De sportnota is onderverdeeld in drie delen. Elk deel is weer onderverdeeld in hoofdstukken.

Deel 1, de 'warming-up', bestaat uit de hoofdstukken 1, 2 en 3.

Hoofdstuk 1 vormt de inleiding van de sportnota. In hoofdstuk 2 leest u meer over het beleid op het gebied van sport en bewegen op zowel landelijk als ook op provinciaal en gemeentelijk niveau. In hoofdstuk 3 staan de trends en ontwikkelingen weergegeven die van invloed (kunnen) zijn op het sportbeleid.

De hoofdstukken 4, 5 en 6 vormen Deel 2: 'Sport en bewegen in Borsele'.

In hoofdstuk 4 volgt in vogelvlucht informatie over de gemeente Borsele. Hoofdstuk 5 gaat over de toekomst van sport en bewegen in de gemeente Borsele. In hoofdstuk 6 worden de speerpunten van het toekomstig gemeentelijke sportbeleid nader toegelicht.

In Deel 3, de 'cooling-down', treft u onder andere een overzicht van de financiën aan (hoofdstuk 7) en wordt weergegeven op welke manier het sportbeleid geëvalueerd zal worden (hoofdstuk 8).

Schematisch is de sportnota als volgt ingedeeld:

DEEL 1: 'WARMING-UP'	Hoofdstuk 1: Inleiding Hoofdstuk 2: De populariteit van sport en bewegen Hoofdstuk 3: Maatschappelijke trends en ontwikkelingen
DEEL 2: 'SPORT EN BEWEGEN IN BORSELE'	Hoofdstuk 4: De gemeente Borsele in vogelvlucht Hoofdstuk 5: De gemeente Borsele: sport en bewegen in de toekomst Hoofdstuk 6: Speerpunten gemeentelijk sportbeleid 2008-2012
DEEL 3: 'COOLING-DOWN'	Hoofdstuk 7: Financiën Hoofdstuk 8: Evaluatie en monitoring Hoofdstuk 9: Afkorting- en literatuurlijst Bijlagen

In het eerste halfjaar van 2007 is door de gemeente Borsele een fotowedstrijd georganiseerd met als thema 'sport en bewegen'. De winnende foto's van deze wedstrijd treft u in deze sportnota aan.

2. De populariteit van sport en bewegen

2.1. Inleiding

Sport¹ en bewegen² mogen zich verheugen in een steeds grotere aandacht. Dagelijks berichten kranten en tv uitgebreid over sportevenementen en behaalde resultaten van ‘onze’ sporters. Daarnaast is er in de schappen van de boekwinkel een scala aan tijdschriften en boeken te vinden die gaan over sport, bewegen en vrijetijdsbesteding. En je hoeft maar de straat op te gaan en je ziet kinderen voetballen op een trapveldje, joggende moeders, fietsende vaders en een aanplakbiljet over biljarten in de ouderensoos. Zowel actief als passief kan gesteld worden dat sport de gemoederen flink bezighoudt. Sport is niet alleen in de media, maar ook op politiek gebied een factor die van belang is en die in de toekomst waarschijnlijk nog steeds aan populariteit zal winnen.

In de volgende paragrafen staat in het kort weergegeven wat er de afgelopen jaren op het gebied van sport en bewegen zoal aan de orde is geweest, zowel op landelijk als ook op provinciaal en gemeentelijk niveau

2.2. Landelijk beleid sport en bewegen

Vooraf het afgelopen decennium zijn sport en bewegen nadrukkelijk op de politieke agenda gezet. Eind jaren '90 was Erica Terpstra, toenmalig staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), van mening dat er meer aandacht besteed moest worden aan sport en bewegen. Niet alleen omdat het gezond is, maar meer om een positieve bijdrage te leveren aan problemen in de samenleving. Sport diende dan ook niet langer alleen gezien te worden als doel op zich, maar meer als een middel om andere doelen te bereiken.

Margo Vliegenthart, de opvolgster van Erica Terpstra, zag het belang van de breedtesport³ ook in en zorgde er voor dat het onderwerp hoog op de politieke agenda bleef staan. Uiteindelijk heeft dit geresulteerd in de zogenoemde ‘Stimuleringsregeling Breedtesportimpuls’ (BSI). Het doel van deze regeling was dat gemeenten, sportbonden en provincies initiatieven gingen ontplooien die zouden bijdragen aan een duurzame verbetering van het (lokale) sportaanbod, dit waar mogelijk in samenhang met meerdere beleidssectoren.

Inmiddels wordt de samenwerking tussen deze beleidssectoren nog nadrukkelijker gestimuleerd, wat duidelijk blijkt uit de ‘BOS-impuls’; een nieuwe stimuleringsregeling die samenwerking tussen Buurt (B), Onderwijs (O) en Sport (S) bevordert en erop gericht is achterstanden onder jeugd en jongeren (4 t/m 19 jaar) tegen te gaan of weg te werken.

¹ ‘Sport is een menselijke activiteit die veelal plaatsvindt in een specifiek organisatorisch verband, maar ook ongebonden kan worden verricht, doorgaans met gebruikmaking van een - al dan niet in de eigen woonplaats gesitueerde – ruimtelijke voorziening en/of omgeving, op een manier die is gerelateerd aan voorschriften en gebruiken die in internationaal verband ten behoeve van prestaties met een competitie- of wedstrijdelement in de betreffende activiteit of verwante activiteiten tot ontwikkeling zijn gekomen’ (W.H.J. Mulier Instituut).

² ‘Bewegen omvat behalve sporten ook diverse bewegingsnormen in de vrije tijd en tijdens dagelijkse verplichtingen. Onder bewegen in de vrije tijd wordt bijvoorbeeld fietsen of wandelen verstaan, bij dagelijkse verplichtingen kan gedacht worden aan huishoudelijk werk, klussen, fietsen of wandelen van een naar werk of school’ (RIVM, aangepast).

³ Breedtesport: sportactiviteiten die op lokaal niveau plaatsvinden en die niet beroepsmatig of op topsportniveau worden beoefend (Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport).

In oktober 2005 is de kabinetsnota *"Tijd voor sport, Bewegen, Meedoen, Presteren"* gepresenteerd. Deze nota bevat hoofdlijnen van het toekomstige sportbeleid. De verdere uitwerking van deze nota is met de relevante partners in de sport (waaronder landelijke sportbonden, NOC*NSF, de sporters (AtletenCommissie en NL.Sporter), gemeenten (VNG en LC), provincies (IPO), de Nederlandse Sport Alliantie (NSA), bedrijfsleven, ziektekostenverzekeraars, enz.) ter hand genomen en vastgelegd in het zogeheten uitvoeringsprogramma 'Samen voor Sport', dat in de loop van 2006 is verschenen. De nota heeft als doel: *Een sportieve samenleving waarin zowel veel aan sport wordt gedaan als van sport wordt genoten.*

Concreet betekent dit:

- Meer sporten en bewegen voor gezondheid;
- Ontmoeten en meedoen aan maatschappelijke activiteiten;
- Sportief gedragen en elkaar respecteren;
- Topsport als symbool voor ambitie en bron van ontspanning.

Als speerpunten worden genoemd:

1. 'Gezond door sport', met als doel dat mensen gaan sporten en bewegen voor hun gezondheid.
Doelgroepen: jeugd en inactieven.
2. 'Meedoen door sport', met als doel dat meer mensen elkaar ontmoeten via sport en meedoen aan maatschappelijke activiteiten.
Doelgroepen: jeugd, ouderen, allochtone Nederlanders, mensen met een beperking.
3. 'Sport aan de Top', met als doel het steunen van het streven van de sportsector om Nederland bij de Top-10 landenklassering te laten behoren.
Doelgroepen: goed presterende topsportonderdelen, topsportonderdelen met potentie, topsportonderdelen passend in de beleidsdoelstellingen.

Kijkend naar de drie thema's kan geconcludeerd worden dat de gemeente Borsele met haar beleid aansluit op de thema's 'Bewegen' en 'Meedoen'. Het thema 'Presteren' wordt vooral uitgewerkt door het Nederlands Olympisch Comité*Nederlandse Sport Federatie (NOC*NSF), onder andere in topsport- en evenementenbeleid. De gemeente Borsele faciliteert in principe geen topsport⁴ en/ of topsportevenementen. De aandacht gaat uit naar de breedtesport.

Het kabinet Balkenende IV bouwt verder op bovengenoemde thema's. In het regeerakkoord heeft zij de maatschappelijke waarde van sport expliciet erkend. De komende jaren trekt zij hier dan ook extra geld voor uit. Deze extra financiële middelen gaan deels naar de versterking van de sportverenigingen, zodat deze hun maatschappelijke taken goed kunnen uitvoeren. Ook talentontwikkeling en de combinatiefuncties op het terrein van school en sport kunnen extra geld tegemoet zien.

In het werkprogramma van het ministerie van Jeugd en Gezin staat bovendien vermeld dat de komende jaren nadrukkelijk aandacht besteed zal gaan worden aan het bevorderen van een gezonde leefstijl onder jongeren. Het gaat hierbij om een combinatie van onder meer voldoen aan de beweegnorm, gezonde voeding, niet roken en minder alcoholgebruik.

⁴ Topsport: het bedrijven van sport op het hoogste niveau (Europees Kampioenschap, Wereld Kampioenschap, Olympische Spelen, Paralympische Spelen), binnen een door NOC*NSF erkend topsportonderdeel.

2.3 Provinciaal beleid sport en bewegen

Ondanks de vele aandacht voor sport en bewegen, bestaat er op dit moment in de provincie Zeeland (nog) geen eenduidig sportbeleid. Wel is de Provincie Zeeland, in samenwerking met SportZeeland, bezig met het opstellen van een provinciale sportnota. Het streven is deze nota in het voorjaar van 2008 te voltooien.

SportZeeland is, als provinciaal instituut voor sport en bewegen, de organisatie die het beleid tot uitvoering zal gaan brengen.

Zeeland telt in totaal dertien gemeenten. Elf daarvan hebben gebruik gemaakt van de BSI-regeling. Ook de Provincie Zeeland heeft van deze regeling gebruik gemaakt.

Vier van de dertien gemeenten hebben daarnaast ook gebruik gemaakt van de BOS-stimuleringsregeling. Door deze impulsen is sport en bewegen ook in Zeeland nadrukkelijk op de politieke agenda gezet.

2.4 Gemeentelijk beleid sport en bewegen

De gemeente Borsele is één van de Zeeuwse gemeenten die gebruik heeft gemaakt van de BSI-regeling. Het breedtesportproject ‘Borsele Beweegt’ is in 2002 van start gegaan en loopt nog tot en met 31 december 2007. Deze regeling was voor de gemeente Borsele een uitgelezen kans meer aandacht te gaan besteden aan sport en bewegen. Was tot 2002 slechts één ambtenaar voor een beperkt aantal uren per week met sport en bewegen bezig, door de komst van het breedtesportproject is daar flink verandering in gekomen; naast een coördinator sport en bewegen (30 uur per week) is ook een coördinator bewegingsonderwijs aangesteld (16 uur per week). Daarnaast is er nog een uitvoerende projectmedewerker aangesteld (10 uur per week) en wordt de sectie Cultuur en Sport elk jaar versterkt met een stagiair van het Middelbaar Dienstverlenings- en Gezondheidszorgonderwijs (MDGO) richting sport en bewegen (voorheen Centraal Instituut voor de Opleiding tot Sportleiders (CIOS)) in Goes.

Met ingang van 1 januari 2008 gaat in Borsele het BOS-project van start. Met dit project hoopt de gemeente diverse ‘achterstanden’ onder de jeugd en jongeren (4-19 jaar) weg te werken en/of tegen te gaan. Door middel van verschillende projecten en activiteiten zal geprobeerd worden deze doelgroep weer/meer aan het sporten en bewegen te krijgen, zodat een groter deel van hen voldoet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB)⁵. Ook het overgewicht zal nadrukkelijk(er) bestreden gaan worden. Het project sluit hiermee aan op de gezondheidsnota ‘Borsele Beter’. Tot slot zal ook weerbaarheid nadrukkelijk aandacht krijgen op de Borselse basisscholen.

⁵ Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB) voor jeugd <18 jaar: dagelijks een uur matig intensieve lichamelijke activiteit, waarbij de activiteiten minimaal twee maal per week gericht zijn op het verbeteren of handhaven van lichamelijke fitheid (kracht, lenigheid en coördinatie). Voor volwassenen (> 18 jaar) is de norm een half uur matig intensieve lichamelijke activiteit op tenminste vijf, maar bij voorkeur alle dagen van de week.

Overigens dient opgemerkt te worden dat het projectplan 'De Gezonde Brede School Borsele', dat de gemeente Borsele in het kader van het BOS-project in het eerste kwartaal van 2006 heeft ingediend bij het ministerie van VWS, bijzonder hoog gewaardeerd is.

In totaal hebben gemeenten bijna 400 aanvragen ingediend. Omdat het budget niet toereikend was om alle aanvragen te honoreren, diende een selectie gemaakt te worden. Alle aanvragen werden inhoudelijk beoordeeld. Hierbij werd vooral gekeken naar de kwaliteit van de onderbouwing van de achterstanden, naar de relatie tussen het geconstateerde probleem en de aanpak hiervan, naar de mate van participatie van verschillende partijen (buurt, onderwijs en sport) en naar de beoogde resultaten. De aanvraag van de gemeente Borsele scoorde erg goed op deze criteria en eindigde op de achtste plaats. Veel projecten van grote gemeenten scoorden beduidend minder goed.

De toekenning van het project houdt in dat vanuit het ministerie vier jaar lang (2008 t/m 2011) een bedrag van € 50.000,- tegemoet kan worden gezien om de plannen uit te voeren.

In bijlage VI is een samenvatting opgenomen van het projectplan 'De Gezonde Brede School Borsele'.

3. Maatschappelijke trends en ontwikkelingen

3.1. Inleiding

Onze maatschappij is continu in ontwikkeling. Tal van trends en ontwikkelingen kunnen bepalend zijn voor gemeentelijk sportbeleid. In dit hoofdstuk worden de belangrijkste trends en ontwikkelingen gesignaleerd en uitgewerkt. Zij dienen als onderbouwing van de sportnota en daarmee van het gemeentelijke sportbeleid voor de periode 2008-2012.

3.2. Maatschappelijke trends en ontwikkelingen

3.2.1 Demografische trends en ontwikkelingen

Toename bevolking

De Nederlandse bevolking blijft groeien; rond 2035 is naar verwachting het maximum aantal inwoners van 18 miljoen bereikt. De verwachting is dat ook in Zeeland het aantal inwoners licht blijft groeien. Hoewel het inwonertal van de gemeente Borsele het afgelopen jaar iets is afgenomen, wordt verwacht dat het aantal inwoners de komende jaren licht zal stijgen.

Vergrijzing

Zowel landelijk als ook in de gemeente Borsele is sprake van dubbele vergrijzing; gemiddeld worden we steeds ouder en het aantal ouderen als percentage van de totale bevolking zal de komende decennia verder toenemen.

De vergrijzing wordt veroorzaakt doordat de Nederlandse bevolking nog steeds groeit. Waar de bevolking groeit, is dat met name onder de groep oudere Nederlanders. Vormden de 50-plussers in 1950 21% van de bevolking, in 2000 was dit aandeel 30%. In de laatste vijf jaar is dit aandeel gegroeid naar 34%. Volgens prognoses zal dit percentage nog verder stijgen, tot rond 40% in 2030. Deze stijging komt dan met name door de langere levensverwachting van de ouderen, waardoor vooral het percentage ouderen boven de 80 jaar verder stijgt.

Vergrijzing hoeft echter niet per definitie een bedreiging te zijn; het biedt ook kansen.

Ontgroening

Het afnemen van het aandeel jongeren in de bevolking als gevolg van een afname van het geboortecijfer wordt ook wel ontgroening genoemd. Het gevolg van ontgroening is onder andere een toename van de gemiddelde leeftijd van de bevolking. Sinds 2002 is ook in de gemeente Borsele sprake van ontgroening. Evenals vergrijzing, dient ontgroening niet alleen te worden beschouwd als bedreiging. Ook hier liggen kansen.

3.2.2. Sociaal-culturele trends en ontwikkelingen

Individualisering

Individualisering is het proces waardoor mensen zelfbewuster en meer als individu in plaats van als groep in de samenleving komen te staan. Het gevolg hiervan is onder andere dat steeds minder mensen betrokken zijn bij een vereniging of organisatie, als lid, als vrijwilliger en als toeschouwer. De afgelopen jaren zijn steeds meer mensen gaan sporten, maar zij kiezen minder vaak voor een lidmaatschap van een sportvereniging. Diegenen die wel kiezen voor een lidmaatschap van een vereniging, stellen zich meer en meer op als kritische consument, die alleen een uurtje komt sporten. Voor het verrichten van vrijwilligerswerk voelen zij zich niet geroepen.

Groeiend belang relatie gezondheid en sport

De afgelopen jaren is het besef gekomen dat gezondheid en sport onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Ondanks dat besef en ondanks het feit dat de sportdeelname de afgelopen decennia met enkele procentpunten is gestegen, voldoet een groot deel van de Nederlandse bevolking niet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB). Ook de problematiek van het overgewicht is niet minder geworden.

Uit onderzoek van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) is bijvoorbeeld gebleken dat meer dan de helft van de Zeeuwen met overgewicht kampt. Landelijk gezien komt overgewicht voor bij de helft van de Nederlandse mannen en bij ruim 40% van de Nederlandse vrouwen. Ernstig overgewicht komt vaker voor bij vrouwen. Indien de huidige ontwikkeling zich voortzet, zal in 2015 naar schatting 15-20% van de volwassen Nederlanders ernstig overgewicht ofwel 'obesitas' hebben. Onder de kinderen in Nederland kampt één op de zeven met overgewicht. Dit is een verdubbeling ten opzichte van 1980. Ook een deel van de leerlingen van de Borselse basisscholen blijkt te dik te zijn; vooral de cijfers met betrekking tot ernstig overgewicht liggen boven die van het landelijke gemiddelde. Een overzicht hiervan treft u aan in bijlage V.

Actief ouder worden

Ook ouderen in onze samenleving zijn zich bewust (geworden) van het belang van sport en bewegen. Steeds meer 50-plussers komen in beweging. Gezelligheid speelt daarbij een minstens zo belangrijke rol. Dit stelt eisen aan de wijze waarop, waar en in welke vorm sport en bewegen worden aangeboden. Hier liggen kansen voor de sportaanbieders. Kijkend naar de vergrijzing, is de verwachting dat het aantal actieve 50-plussers de komende jaren nog verder zal toenemen.

24-uurs economie / flexibele werktijden

De 24-uurs economie brengt met zich mee dat sporters steeds minder op vaste tijden kunnen sporten. Deze ontwikkeling heeft als consequentie dat de belangstelling voor recreatiesport toeneemt. Sporten als fitness, fietsen, hardlopen en skaten, die gemakkelijk te organiseren zijn en die mensen op verschillende tijdstippen en individueel kunnen beoefenen, zullen in populariteit blijven stijgen. Dit vormt niet alleen een bedreiging, maar biedt zeker ook kansen voor de sport(aanbieders).

3.2.3. Politiek bestuurlijke trends en ontwikkelingen

Instrumentele functie van sport (sport als middel)

Politiek, overheden en maatschappelijke organisaties zijn er steeds meer van doordrongen dat sport en bewegen bijdragen aan gezondheidsbevordering, sociale cohesie en participatie in de samenleving. Hier liggen kansen voor de sport.

Voor- en naschoolse opvang

Vanaf het schooljaar 2007-2008 is het aanbieden van voor- en naschoolse opvang verplicht voor alle basisscholen. De school moet dit echter alleen verzorgen als ouders daar om vragen. Het schoolbestuur van het basisonderwijs wordt verantwoordelijk voor het (laten) organiseren van de voor- en naschoolse opvang. Tijdens de voor- en naschoolse opvang zouden ook sportactiviteiten aangeboden kunnen worden, eventueel in samenwerking met (commerciële) sportaanbieders. Op die manier wordt ook een impuls gegeven aan het brede school beleid.

Toenemende wet- en regelgeving (sportverenigingen)

Vrijwilligersorganisaties – en dus ook sportverenigingen – hebben de laatste jaren te maken gehad met een toename van de wet- en regelgeving. Om aan deze wetten en regels te kunnen voldoen, moeten de verenigingen steeds meer een beroep doen op hun vrijwilligers. Deze vrijwilligers moeten hierdoor niet alleen steeds meer taken gaan uitvoeren, van hen wordt ook steeds meer deskundigheid verwacht. Deze toenemende regeldruk vanuit de overheid, maar ook binnen de sportsector zelf, vormt een bedreiging voor het kader.

WMO

Op 1 januari 2007 is de nieuwe Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) in werking getreden. Deze wet verplicht gemeenten burgers mogelijkheden te bieden om aan de samenleving deel te nemen. Uitgangspunt hierbij is dat mensen kunnen terugvallen op hun eigen sociale netwerk. Dit netwerk moet bestaan uit burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Deze partijen moeten onnodige drempels in de maatschappij proberen weg te nemen. Het kan hierbij gaan om activiteiten gericht op ontspanning en ontmoeting, maar ook op het gebied van educatie, cultuur, sport en arbeidsoriëntatie.

Gemeenten moeten binnen de WMO op negen prestatievelden laten zien hoe zij de maatschappelijke participatie van burgers mogelijk gaan maken.

Sport is een bindende factor en versterkt sociale netwerken. Het is een belangrijk middel om de leefbaarheid van de Borsele dorpen te stimuleren. De gemeente Borsele doet dat met name op de volgende vijf prestatievelden:

- Prestatieveld 1: Het bevorderen van sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten.
De gemeente Borsele is van mening dat sport en bewegen een bijdrage kunnen leveren aan leefbare dorpen, het welbevinden en de gezondheid van burgers kunnen bevorderen en de sociale bindingen kunnen stimuleren (zie paragraaf 5.3. Missie).
- Prestatieveld 2: Op preventie gerichte ondersteuning bieden aan jongeren met opgroei problemen en ondersteuning van ouders die kampen met opvoedingsproblemen.
Zoals ook in de integrale jeugdnota staat beschreven, moet het beleid van de gemeente Borsele vooral gericht zijn op het voorkomen van problemen, onder andere door het inzetten van sport- en weerbaarheidprojecten.
- Prestatieveld 3: Geven van informatie, advies en cliëntenvoorlichting.
In het kader van de WMO heeft de gemeente de taak om informatie en advies te geven over het complete terrein van wonen, welzijn en zorg. Ook informatie en advies over sport en bewegen maakt hier deel van uit.
- Prestatieveld 4: Ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers.
Door de komst van de WMO is in januari 2007 in de gemeente Borsele het Steunpunt Vrijwilligers en Mantelzorg ontstaan. Het steunpunt is opgericht met provinciale subsidie en heeft als doel vrijwilligers en mantelzorgers te ondersteunen. De ondersteuning van sportvrijwilligers vindt plaats vanuit het sportloket, dat is opgericht in het kader van het breedtesportproject Borsele Beweegt. Ook na afloop van het breedtesportproject blijft het sportloket operationeel.

- Prestatieveld 6: *Het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem ten behoeve van het behoud van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijke verkeer.*

De gemeente Borsele heeft de afgelopen jaren nadrukkelijk aandacht besteed aan woonvoorzieningen voor zowel lichamelijke als ook voor verstandelijke gehandicapten. Ook in de toekomst blijft hier aandacht voor en zal (nadrukkelijker) een relatie gelegd worden met sport en bewegen.

3.2.4. Technologische ontwikkelingen

Verdere opkomst internet en e-mail

Internet en e-mail worden steeds belangrijker op het gebied van informatieverzameling en worden meer en meer een combinatie van informatie, communicatie en transactie. Ook sportverenigingen maken in toenemende mate gebruik van digitale communicatiemiddelen als internet en e-mail. Gebruikte in 2000 nog maar ongeveer 40% van de verenigingen internet, in 2005 is dat percentage gestegen tot 88% van alle verenigingen. In 2005 beschikte driekwart van de verenigingen zelfs over een eigen website. Sportverenigingen die niet 'online' gaan, kunnen de aansluiting missen, met name met jongere generaties. Datzelfde geldt eigenlijk voor de gemeente Borsele.

DEEL 2:

SPORT EN BEWEGEN IN BORSELE

4. De gemeente Borsele in vogelvlucht

4.1. Inleiding

In dit hoofdstuk wordt in het kort een beeld geschetst van de gemeente Borsele. Naast een algemeen beeld, wordt ook de aandacht gevestigd op het sporten en bewegen in 'de gemeente van contrasten'.

4.2. De gemeente Borsele in vogelvlucht

4.2.1. Algemeen

In de gemeente Borsele wonen 22.415 mensen (1 januari 2007), verdeeld over vijftien grotere en kleinere dorpen. Al jaren presenteert de gemeente Borsele zich als 'gemeente van contrasten', hiermee doelend op de afwisselingen op zowel economisch als cultureel gebied. Naast een overwegend agrarisch karakter, met ook fruitteelt en waardevolle cultuurlandschappen, heeft de gemeente ook zeehaven- en industriegebieden.

Ondanks het feit dat de vrije tijd van mensen vandaag de dag onder druk staat en daardoor ook de sociale netwerken onder druk komen te staan, is er binnen de gemeente nog steeds sprake van een actief verenigingsleven. Met die wetenschap in het achterhoofd heeft de gemeente in 1970 een begin gemaakt met het sociale beleid in de vorm van 'Kleine kernen beleid'. In dit beleid staat het betrekken van bewoners van een kern bij de vormgeving van hun directe omgeving centraal. Daarnaast wordt met dit beleid gestreefd naar handhaving van zoveel mogelijk basisvoorzieningen in de kleine kernen. Ook in de WMO komt het bevorderen van de sociale samenhang en de leefbaarheid nadrukkelijk aan bod (prestatieveld 1).

4.2.2. Onderwijs in de gemeente Borsele

In elke kern van de gemeente Borsele is ten minste één basisschool. In totaal telt de gemeente 21 basisscholen en ruim 2500 leerlingen. Van deze scholen zijn er zes zogenoemde 'brede scholen'⁶. Twee brede scholen zijn momenteel in ontwikkeling.

Deze zes operationele brede basisscholen zijn gevestigd in:

- Lewedorp;
- Kwadendamme;
- Hoedekenskerke;
- 's-Gravenpolder;
- Ovezande;
- Oudelande.

In de onderstaande kernen zijn de brede scholen in ontwikkeling:

- 's-Heerenhoek;
- Borssele.

In het kader van het BOS-project zullen de (brede) scholen de komende jaren gestimuleerd worden (nadrukkelijker) samen te werken met buurt- en sportorganisaties.

⁶ De brede school is een manier van werken om de ontwikkelingskansen van kinderen te verbeteren. Dit kan worden bereikt door zoveel mogelijk activiteiten bij elkaar te brengen (al dan niet in één gebouw) en door goede samenwerkingsafspraken te maken. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan samenwerking tussen scholen, consultatiebureaus, diverse vormen van kinderopvang, peuterspeelzalen, maatschappelijk werk, sociaal-cultureel werk, allerlei (sport)verenigingen, enz. Hoe een brede school uiteindelijk wordt ingevuld, is afhankelijk van de wensen en behoeften in het dorp. Iedere brede school kan dus anders zijn.

Voor het volgen van speciaal onderwijs of middelbaar (beroeps) onderwijs zijn de jongeren aangewezen op scholen in aangrenzende gemeenten en/of provincies. Datzelfde geldt voor opleidingen op HBO en universitair niveau.

4.3. Sport en bewegen in de gemeente Borsele

Vrijwel alle inwoners bewegen in meer of mindere mate. Soms is dat duidelijk te omschrijven als sporten, soms als recreatie en sommigen bewegen alleen het hoogst noodzakelijke. Sport en bewegen vinden plaats in verenigingsverband, individueel in de sportschool of in de openbare ruimte.

Alle kernen hebben een eigen verenigingsleven. De inwoners van de gemeente Borsele weten de weg te vinden naar ongeveer honderd sportaanbieders.

Het scala is breed: van voetbal tot handboogschieten, van tennis tot dammen en van turnen tot koersbal; het is allemaal mogelijk. Naast de sportverenigingen is in Borsele ook nog een handvol commerciële sportaanbieders actief. Een overzicht van alle – bij de gemeente bekende – sportaanbieders treft u aan in bijlage I.

Bij al deze sportaanbieders wordt niet alleen gesport, maar vinden veel inwoners van Borsele ook een belangrijk sociaal netwerk. Ze zijn er jeugdtrainer, draaien bardiensten in de kantine, zitten in het bestuur of zijn belast met het onderhoud van de sportvelden. Na afloop van de training, wedstrijd of vergadering praten ze gezellig nog wat na in het clubhuis of kantine. Deze activiteiten zijn van groot belang voor de Borselse samenleving. Sportverenigingen leveren dus een belangrijke bijdrage aan het zogenoemde 'Kleine kernen beleid'.

Ondanks het relatief grote aanbod van sport en bewegen, halen niet alle inwoners van de gemeente Borsele de beweegnorm. De beweegnorm is gericht op het verbeteren van de gezondheid. Deze gezondheidswinst wordt al bereikt met activiteiten als wandelen, fietsen, traplopen, tuinieren en dergelijke.

Overigens dient vermeld te worden dat een deel van de inwoners van de gemeente Borsele, vanwege hun geloofsovertuiging, niet aan (georganiseerde wedstrijd)sport doet.

4.4. Sportraad Borsele

De Sportraad Borsele is opgericht in 1978 en fungeert sinds die tijd als adviesorgaan van de gemeente. In eerste instantie hadden ook gemeenteraadsleden zitting in de Sportraad Borsele. Na de bestuurlijke vernieuwing, in 1994, is dat echter niet meer het geval. Naast het uitbrengen van advies aan het college van burgemeester en wethouders over het te voeren sportbeleid, behartigt de Sportraad Borsele ook de belangen van sporters in de gemeente.

4.5. Terugblik gemeentelijk sportbeleid

In de jaren '70 en '80 van de vorige eeuw heeft de gemeente Borsele voornamelijk een voorwaardenscheppend sportbeleid gevoerd. In nagenoeg alle kernen is destijds een tennis- en/of voetbalaccommodatie aangelegd. Het beleid was destijds namelijk dat in iedere kern tenminste één buitensportaccommodatie aanwezig was.

In de jaren daarna heeft er een privatiseringsoperatie plaatsgevonden met betrekking tot deze sportaccommodaties. Er zijn meerdere redenen geweest om tot deze privatisering van de sportaccommodaties over te gaan. Bij de tennisverenigingen, waarbij de privatisering heeft plaatsgevonden in 1986, waren deze redenen het vergroten van het verantwoordelijkheidsgevoel en het stimuleren van de zelfwerkzaamheid bij de betrokken verenigingen. Bij de voetbalverenigingen, waarbij deze operatie heeft plaats gevonden in 1994, waren deze redenen eveneens het vergroten van het verantwoordelijkheidsgevoel en het stimuleren van de zelfwerkzaamheid, maar bovendien was bij deze privatiseringsronde sprake van een taakstellende structurele bezuiniging.

Sinds het begin van de jaren '80 van de twintigste eeuw heeft de sectie Cultuur en Sport van de afdeling Welzijn jaarlijks één of meerdere stagiair(e)s, voornamelijk van de MDGO-opleiding sport en bewegen in Goes. Door hun komst wordt nadrukkelijk(er) aandacht besteed aan het sportstimuleringsbeleid, onder andere door het organiseren en uitvoeren van sportieve activiteiten voor verschillende delgroepen.

4.6. Huidig gemeentelijk sportbeleid

Begin 2002 is het breedtesportproject Borsele Beweegt van start gegaan. Dit project loopt nog tot en met 31 december 2007 en heeft ervoor gezorgd dat sport en bewegen meer aandacht heeft gekregen en daardoor hoger op de politieke agenda is komen te staan. Het breedtesportproject in Borsele richt zich met name op de onderstaande speerpunten:

- Sportloket;
- Verenigingsondersteuning;
- Bewegingsonderwijs;
- Sportstimulering.

Belangrijk onderdeel van het breedtesportproject is ook het informeren van de inwoners van de gemeente Borsele over de mogelijkheden om te sporten en te bewegen. Om dit te bewerkstelligen, wordt onder andere gebruik gemaakt van een eigen website (www.borselebeweegt.nl), een nieuwsbrief die twee keer per jaar verschijnt (in april en in november), tweewekelijkse publicatie in de Borselse Bode en posters en flyers.

Tijdens het breedtesportproject zijn diverse projecten opgezet en activiteiten georganiseerd. Deze projecten en activiteiten richten zich voornamelijk op de jeugd (4-12 jaar), maar ook voor jongeren (13-23 jaar) en senioren (50-plussers) zijn diverse projecten opgestart en activiteiten georganiseerd.

De coördinatie en uitvoering van deze projecten is voornamelijk in handen van de gemeente Borsele. Omdat de einddatum van het project in zicht is en op dat moment ook de financiering vanuit de overheid wordt stopgezet, is gekeken of en op welke manier de huidige projecten en activiteiten gecontinueerd kunnen worden. Daarbij is ook gekeken naar de invulling van het BOS-project, dat per 1 januari 2008 van start gaat. Dit project kan enerzijds gezien worden als een verdieping van de breedtesportimpuls. Anderzijds is de doelgroep van het BOS-project (jongeren in de leeftijd van 4-19 jaar) beperkter dan bij het breedtesportproject.

Sommige projecten en activiteiten kunnen in het kader van het BOS-project in ieder geval nog vier jaar lang (2008, 2009, 2010 en 2011) blijven draaien. Voor andere projecten en activiteiten geldt dit echter niet. In bijlage VII treft u een overzicht aan van alle projecten en activiteiten die in het kader van Borsele Beweegt zijn opgestart en/of gecontinueerd. In de laatste kolom staat aangegeven welke van deze projecten en activiteiten de komende jaren al dan niet gecontinueerd (kunnen) worden, welke projecten en activiteiten prioriteit krijgen en welke organisatie(s) deze projecten en activiteiten (mogelijkerwijs) gaan uitvoeren.

5. De gemeente Borsele: sport en bewegen in de toekomst

5.1. Inleiding

In het vorige hoofdstuk is teruggeblikt op het gemeentelijke sportbeleid van de afgelopen jaren. In dit hoofdstuk wordt het vizier op de toekomst gericht. De missie, visies en speerpunten van het toekomstige sportbeleid komen hier aan bod.

5.2. Toekomst gemeentelijk sportbeleid

De gemeente Borsele handhaaft de komende vijf jaar in grote lijnen het huidige sportbeleid. Wel is een aantal nieuwe aspecten toegevoegd. Aan de hand van tien speerpunten wordt aangegeven waar het sportbeleid zich de komende jaren op zal gaan richten.

Tijdens het breedtesportproject Borsele Beweegt is reeds een relatie gelegd tussen sport en andere (gemeentelijke) beleidsterreinen. De komende jaren zullen deze beleidsterreinen, waaronder met name Onderwijs, Welzijn (Jeugd- en Jongerenbeleid, Ouderenbeleid, WMO-beleid, Gehandicaptenbeleid, Gezondheidsbeleid, Vrijwilligersbeleid, Recreatiebeleid), Ruimtelijke Ordening en Milieu (ROM), Woonomgeving en Grond en Economie) nog nadrukkelijker samen (moeten) gaan werken, onder andere in het kader van het BOS-project.

De samenwerking tussen 'sport' en 'welzijn' wordt in ieder geval per 1 januari 2008 geïntensiveerd. Vanaf die datum valt sport namelijk onder de afdeling Welzijn. Formeel maakt de sectie Cultuur en Sport hier al onderdeel van uit. De sectie heeft echter momenteel nog een 'eigen' afdelingshoofd. Met ingang van 2008 vallen de medewerkers echter onder directe verantwoordelijkheid van het afdelingshoofd Welzijn en zal er ook gezamenlijk werkoverleg gevoerd worden.

De komende jaren zal getracht worden zoveel mogelijk projecten en activiteiten te blijven continueren, ook na afloop van het breedtesportproject en het BOS-project. Deze projecten en activiteiten zullen zoveel als mogelijk en wenselijk worden ingebed in het gemeentelijke beleid.

Om de uren op te vangen die vervallen door het beëindigen van het breedtesportproject Borsele Beweegt en om in de toekomst op een goede wijze uitvoering te kunnen geven aan het nieuwe sportbeleid, is in ieder geval een uitbreiding van 0,4 fte van het aantal uren van de beleidsmedewerker sport noodzakelijk.

In de volgende paragrafen kunt u lezen wat de missie en de visies van de gemeente Borsele op het gebied van sport en bewegen zijn. Ook leest u hier wat de speerpunten van het toekomstige sportbeleid zijn.

5.3. Missie

De gemeente Borsele heeft voor sport en bewegen de volgende missie geformuleerd:

"Sport en bewegen kunnen een bijdrage leveren aan leefbare dorpen, het welbevinden en de gezondheid van burgers bevorderen en de sociale bindingen stimuleren. Inwoners van de gemeente dienen dan ook geïnformeerd te worden over (het belang van) sport en bewegen en daarnaast gestimuleerd te worden (meer/weer) op een verantwoorde wijze te gaan sporten en bewegen, onder andere door een passend en laagdrempelig sportaanbod te creëren; dichtbij huis, in een bereikbare en geschikte omgeving en tegen een betaalbare prijs."

5.4. Visies

Uit bovengenoemde missie volgen de onderstaande visies:

- Sport en bewegen moeten voor iedereen, alle leeftijden, aandacht- en doelgroepen, mogelijk zijn, zodat iedereen de mogelijkheid wordt geboden te voldoen aan de beweegnorm;
- De (basis)school is bij uitstek de locatie om kinderen kennis te laten maken met en te informeren over (het belang van) sport en bewegen, hen verantwoord en voldoende te leren bewegen en ze te stimuleren een actieve leefstijl te ontwikkelen (*‘Jong geleerd is oud gedaan’*);
- Een breed en adequaat aanbod van sportaccommodaties, sport- en spelvoorzieningen is een voorwaarde voor het goed kunnen uitoefenen van diverse sport- en beweegvormen;
- Sport als maatschappelijk verschijnsel kan een actieve dagbesteding voor burgers zijn en kan een bijdrage leveren aan de uitstraling van de gemeente;
- Samenwerking is essentieel voor de bevordering en ontwikkeling van sport en bewegen. Zowel samenwerking tussen de verschillende gemeentelijke beleidsterreinen, samenwerking tussen gemeente en sportverenigingen, scholen, kinderopvang, buurtverenigingen, particulieren en bedrijven, als ook onderlinge samenwerking tussen de hierboven genoemde organisaties is van cruciaal belang;
- Vrijwilligers zijn de kurk waarop sportverenigingen drijven. Deze vrijwilligers verdienen ondersteuning. Bovendien dienen ook jongeren enthousiast gemaakt te worden om vrijwilligerswerk voor hun club te gaan doen;
- Sport, recreatie, gezondheidszorg en welzijn dienen nadrukkelijker gekoppeld te worden.

5.5. Speerpunten

Naar aanleiding van de opgestelde missie en visies en op basis van het gevoerde beleid in de afgelopen jaren, zijn de onderstaande speerpunten opgesteld.

Het beleid van de gemeente zal zich de komende jaren met name richten op de onderstaande tien speerpunten:

1. Sport en onderwijs;
2. Ondersteuning sportverenigingen en hun vrijwilligers;
3. Sportstimulering doelgroepen;
4. Accommodatiebeleid;
5. Subsidiebeleid;
6. Gezondheidsbeleid;
7. Sportraad Borsele;
8. Voorlichting en promotie;
9. Activiteiten en evenementen;
10. Sport en recreatie.

In hoofdstuk 6 worden deze speerpunten nader toegelicht.

6. Speerpunten gemeentelijk sportbeleid 2008-2012

6.1. Inleiding

In dit hoofdstuk worden de speerpunten van het gemeentelijke sportbeleid voor de komende vijf jaar (2008 t/m 2012) nader toegelicht. Bij elk speerpunt wordt eerst een beeld geschetst van de huidige situatie. Tevens wordt vermeld wat de doelstelling van dit speerpunt is en welke acties uitgevoerd zullen worden om deze doelstelling te realiseren. Elke paragraaf wordt afgesloten met een financiële alinea.

6.2. Sport en onderwijs

In deze paragraaf wordt onderscheid gemaakt tussen:

- Sport en bewegen op school;
- Sport en bewegen buiten schooltijd.

6.2.1. Sport en bewegen op school

Huidige situatie

Bevoegdheid

Zoals u reeds in de startnotitie heeft kunnen lezen, is de laatste tijd een aantal zaken veranderd omtrent de bevoegdheid voor het geven van de gymnastieklessen. Concreet houdt bovengenoemde wijziging in dat studenten die na 1 september 2000 een PABO-opleiding (Pedagogische Academie Basisonderwijs) zijn gestart, na afronding van de studie nog slechts bevoegd zijn om lessen lichamelijke opvoeding te geven aan leerlingen van de groepen 1 en 2. Dit geldt ook voor studenten die na 1 september 2000 een verkorte opleiding volgen, voor zij-instromers en voor LIO-studenten (Leraar in Opleiding).

Het afgelopen jaar zijn om bovengenoemde reden diverse overleggen gevoerd met vertegenwoordigers van de verschillende soorten onderwijs (denominaties) binnen de gemeente Borsele. In deze gesprekken zijn diverse oplossingen aangedragen voor de ontstane problematiek, te weten:

- Scholen zouden LOBOS-studenten⁷ (Leraar Ondersteuner Bewegingsonderwijs en Sport) kunnen aanstellen;
- Scholen zouden hun personeelsbeleid kunnen afstemmen op de nieuwe wetgeving;
- Scholen zouden groepsleerkrachten die niet bevoegd zijn om lessen lichamelijke opvoeding te geven aan de groepen 3 t/m 8 een twee jaar durende applicatiecursus kunnen laten volgen;
- Scholen kunnen groepsleerkrachten die bevoegd zijn en die het leuk vinden de lessen bewegingsonderwijs te geven, alle gymlessen op hun school laten verzorgen. Groepsleerkrachten die geen bevoegdheid hebben om de gymlessen te verzorgen zouden dan andere lessen kunnen geven.

⁷ De Leraar Ondersteuner Bewegingsonderwijs en Sport is een niveau 4 opgeleide MBO'er, die zelfstandig uitvoering geeft aan de gymlessen en onder verantwoording staat van een onderwijsbevoegde. Dit kan zijn onder bevoegdheid van een directeur, een vakleerkracht lichamelijke opvoeding, een bewegingsconsulent of een groepsleerkracht.

De bovengenoemde mogelijkheden zijn diverse malen besproken binnen het overlegorgaan van de Borselse schoolbesturen, het Overlegorgaan Lokaal Onderwijsbeleid (OLOB). Een aantal personen uit dit overlegorgaan heeft zitting genomen in een werkgroep, die de afgelopen periode regelmatig overleg heeft gevoerd.

Tijdens de vergadering van het OLOB op 20 maart 2007, is onder alle denominaties de omvang van de bevoegdheidproblemen op korte termijn geïnventariseerd. De meeste scholen gaven aan al te kampen te hebben met problemen rondom het wegvallen van de bevoegdheid. Naar verwachting zal dit probleem de komende jaren alleen maar groter worden.

Een aantal scholen heeft aangegeven het probleem te gaan ondervangen door een LOBOS-er in dienst te nemen. Een aantal andere scholen heeft gekozen voor nascholing in de vorm van aan applicatiecursus. Hoewel alle scholen er van overtuigd zijn dat het aanstellen van een vakspecialist een kwaliteitsverbetering voor het bewegingsonderwijs tot gevolg zal hebben, is een groot deel van de scholen vooral uit financieel oogpunt niet bereid een vakspecialist in dienst te nemen. Ook zijn er scholen die andere prioriteiten hebben gesteld en hun geld bij voorkeur uitgeven aan andere zaken.

Inmiddels is de ontstane problematiek gezamenlijk aangekaart bij de Provincie Zeeland, de Vereniging Zeeuwse Gemeenten (VZG), de Onderwijsraad en de Tweede Kamer. Van de vaste commissie OCW van de Tweede Kamer is een reactie ontvangen. Er zal aandacht worden besteed aan de problematiek. Inmiddels is er ook in de landelijke media aandacht voor geweest.

Onlangs heeft ook het CNV onderzoek gedaan naar de bevoegdheid met betrekking tot het geven van bewegingsonderwijs. Ook in de rest van Nederland blijken scholen te kampen te hebben met problemen rondom de bevoegdheid. De hoop was destijds dat er meer vakleerkrachten aangetrokken zouden worden, maar vanwege geldgebrek en andere prioriteiten gebeurt dat niet. Gevolg hiervan is dat op veel scholen oudere docenten extra gymlessen geven en scholen liever geen leraren aannemen die net afgestudeerd zijn en dus niet volledig bevoegd zijn om gymlessen te verzorgen.

Het CNV pleit er daarom voor deze vernieuwde regels te schrappen.

Het uitgangspunt van de gemeente Borsele is dat zij op het gebied van het bewegingsonderwijs een coördinerende, adviserende en stimulerende rol heeft en houdt. De primaire verantwoordelijkheid voor het bewegingsonderwijs ligt echter bij de scholen zelf.

Zeeuwse Methode Bewegingsonderwijs

Alle 21 Borselse basisscholen geven hun gymlessen op basis van de Zeeuwse Methode Bewegingsonderwijs⁸. Zij krijgen daarbij ondersteuning van de coördinator bewegingsonderwijs, die werkzaam is bij de gemeente Borsele. Ook kunnen sommige scholen rekenen op de inzet van studenten van de MDGO-opleiding sport en bewegen in Goes.

⁸ Methode, bedoeld voor de groepsleerkrachten van de basisscholen, waarin staat beschreven wat er tijdens de gymlessen van groep 1 t/m 8 behandeld dient te worden. Hierbij wordt rekening gehouden met de wettelijke richtlijnen en doelen van het bewegingsonderwijs.

Zoals reeds gemeld, hebben vandaag de dag steeds meer mensen te kampen met overgewicht en voldoet een groot deel van de bevolking niet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen. De gemeente Borsele is van mening dat de (basis)school bij uitstek de locatie is om kinderen kennis te laten maken met en te informeren over (het belang van) sport en bewegen, hen verantwoord en voldoende te leren bewegen en ze te stimuleren een actieve leefstijl te ontwikkelen. Immers: Jong geleerd is oud gedaan (zie paragraaf 5.4. Visies).

sCOOLsport

Op dit moment loopt op de Don Boscoschool in 's-Heerenhoek het pilot-project sCOOLsport. Het doel van dit project is om de leerlingen in staat te stellen om elke dag op een verantwoorde manier te bewegen in en rond de school. Naast plezier en ontspanning worden sport en bewegen ook ingezet als middel om te werken aan gezondheid, weerbaarheid en waarden en normen. Dit project is financieel mede mogelijk gemaakt door bijdragen van de gemeente Borsele, SportZeeland en het ROC Zeeland in Goes. Het project heeft een looptijd van drie schooljaren (schooljaar 2006-2007, 2007-2008 en 2008-2009).

Activiteiten en projecten

Gedurende het schooljaar worden door de gemeente Borsele diverse sportieve activiteiten georganiseerd voor de Borselse leerlingen, zoals de jaarlijkse Schoolsport Olympiade voor de leerlingen van groep 7 en 8 en de Zwemspelendag voor de leerlingen van groep 5 en 6.

Door deel te nemen aan sportactiviteiten én door zelf sportieve activiteiten te organiseren, kunnen scholen en hun leerlingen punten bij elkaar sporten. Aan het einde van het schooljaar wordt de school met de meeste punten uitgeroepen tot 'De Sportiefste School van Borsele'.

Weerbaarheid

Zowel in de 'Integrale jeugdnota Borsele 2007-2011' als ook in het projectplan voor het BOS-project, wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan weerbaarheid. Het trainen van kinderen in weerbaarheid is een specifieke vorm van preventief jeugdbeleid. De programma's bestaan uit een combinatie van fysieke en mentale basisvaardigheden, waarbij kinderen leren te zorgen voor hun eigen veiligheid. Op deze wijze wordt geprobeerd te voorkomen dat kinderen slachtoffer of dader worden van grensoverschrijdend gedrag. Daarnaast worden kinderen ook gestimuleerd tot bewegen door het fysieke onderdeel van de training. Doel van de weerbaarheidstraining is om kinderen voor te bereiden op situaties waarin zij te maken krijgen met grensoverschrijding en/of machtsmisbruik.

Doelstelling voor de komende vijf jaar

Het niveau van het bewegingsonderwijs op de basisscholen in de gemeente Borsele continueren en daar waar mogelijk en/of noodzakelijk (verder) verhogen.

Acties voor de komende vijf jaar

- De gemeente Borsele heeft en houdt gedurende de looptijd van het BOS-project een coördinerende, adviserende en stimulerende rol met betrekking tot het bewegingsonderwijs;
- De Borselse basisscholen blijven hun bewegingslessen geven op basis van de Zeeuwse Methode Bewegingsonderwijs;
- De scholen in de gemeente Borsele nemen hun verantwoordelijkheid voor wat betreft het verzorgen van kwalitatief goed bewegingsonderwijs. Dat gebeurt door de gymnastieklessen te laten verzorgen door bevoegde groeps- en/of vakleerkrachten (= verplicht). Scholen zijn bereid hierin te investeren, hetzij in financiële zin, hetzij in de vorm van deskundigheidsbevordering.
- Samenwerking met de MDGO-opleiding richting sport en bewegen in Goes continueren, zodat studenten ook in de toekomst hun kennis en vaardigheden in de praktijk (stage) tot uitvoering kunnen brengen;
- Continueren van de Schoolsport Olympiade;
- Continueren van de Zwemspelendag;
- Het project 'De Sportiefste School van Borsele' in het kader van het Buurt, Onderwijs, Sport (BOS)-project uitbreiden naar 'De Sportiefste en Gezondste school van Borsele';
- Het vraaggericht aanbieden van weerbaarheidprojecten aan brede scholen die participeren in het BOS-project, om op die manier onder andere de weerbaarheid van de Borselse leerlingen te vergroten;
- Uitbreiding van het aantal scholen dat geheel of gedeeltelijk de 'sCOOLsport-gedachte' uitdraagt, zodat nog meer leerlingen van de Borselse basisscholen (beter) in staat worden gesteld om te voldoen aan de beweegnorm en eventueel overgewicht te bestrijden. Daarnaast wordt de kinderen geleerd en gestimuleerd een actieve leefstijl te ontwikkelen;
- Het vormen van een vaksectie, bestaande uit vakspecialisten van de verschillende basisscholen. Deze groep gaat structureel overleg voeren over het sporten en bewegen op school en dient als klankbordgroep voor de gemeente Borsele.

Financiën

Vanuit de gemeente Borsele zal geen extra geld beschikbaar worden gesteld voor het sport en bewegen op school. Wel heeft en houdt de gemeente op dit gebied een coördinerende, adviserende en stimulerende rol, in ieder geval gedurende de looptijd van het BOS-project. Dit houdt in dat er vanuit de gemeente wel coördinatie-uren beschikbaar blijven om ondersteuning te geven bij het sporten en bewegen op school. De projecten in het kader van weerbaarheid kunnen bekostigd worden vanuit het BOS-project.

Benodigd:

Schoolsport Olympiade	€ 1.500,-
Zwemspelendag	€ 1.500,-
'De Sportiefste en Gezondste School van Borsele'	€ 1.000,-
TOTAAL	€ 4.000,-

Dekking:

Uit budget Sportraad Borsele	€ 4.000,-
TOTAAL	€ 4.000,-

6.2.2. Sport en bewegen buiten schooltijd

Huidige situatie

Op dit moment besteedt de gemeente Borsele niet alleen aandacht aan sport en bewegen op school; ook het sporten en bewegen buiten schooltijd staat nadrukkelijk op de agenda. Zo wordt in de periode oktober tot en met juni vier keer per week het SPORTPL@CE2B-project georganiseerd; naschoolse sportactiviteiten op het schoolplein voor leerlingen van groep 3 tot en met 8 in alle kernen van de gemeente Borsele. Deze activiteiten worden georganiseerd en uitgevoerd door een projectmedewerker. Hij wordt hierbij geassisteerd door studenten van MDGO-opleiding sport en bewegen in Goes. Overigens geeft ruim 35% van de Borselse leerlingen aan dat zij graag meer sportactiviteiten na schooltijd zouden willen.

Daarnaast wordt er ook naar gestreefd om in elke schoolvakantie één of meerdere sportieve activiteiten te organiseren, zoals het Sportfestijn Borsele in de voorjaarsvakantie. Doorgaans zijn deze activiteiten gericht op de basisschooljeugd. Het 'Kampioentjesfeest' vormt jaarlijks de afsluiting van het Sportfestijn Borsele. Tijdens dit feest wordt aan de jeugdige sportkampioenen (6 t/m 18 jaar) een sportief programma aangeboden. Vervolgens worden ze officieel gehuldigd door de gemeente Borsele. De ervaring leert dat vooral jonge sportertjes het Kampioentjesfeest bezoeken.

Doelstelling voor de komende vijf jaar

In nauwe(re) samenwerking met partners (onder andere met de kinderopvang en sportverenigingen) worden de buitenschoolse sport- en beweegactiviteiten gecontinueerd en daar waar mogelijk/noodzakelijk uitgebreid.

Acties voor de komende vijf jaar

- Het continueren en eventueel uitbreiden van buitenschoolse sport- en beweegactiviteiten, met daarbij (in het kader van het BOS-project) nadrukkelijk(er) aandacht voor de beweegnorm, overgewicht, een actieve leefstijl en meer aansluitend op de Zeeuwse Methode Bewegingsonderwijs. In verband met de verplichting van basisscholen voor het aanbieden van voor- en naschoolse opvang, zal hiervoor samenwerking gezocht moeten worden met Stichting Kinderopvang De Bevelanden. Bovendien wordt er naar gestreefd de sportverenigingen nadrukkelijk bij deze projecten en activiteiten te betrekken.
- Het continueren van het Sportfestijn Borsele, eventueel in een aangepaste vorm;
- De huldiging van de sportkampioenen ('Kampioentjesfeest') uitsluitend organiseren voor sporters in de leeftijd van 6 tot 14 jaar.

Financiën

De naschoolse sportieve activiteiten kunnen gefinancierd worden uit het BOS-project.

Benodigd:

Sportfestijn Borsele	€ 2.000,-
Huldiging jeugdige sportkampioenen	€ 1.000,-
Uitvoerende projectmedewerker	€ 7.000,-
TOTAAL	€ 10.000,-

Dekking:

Uit budget Sportraad Borsele	€ 2.000,- (Sportfestijn Borsele)
Uit bestaand budget gemeente Borsele	€ 1.000,- (huldiging kampioenen)
Uit incidenteel extra budget gemeente Borsele	€ 7.000,- (projectmedewerker)
TOTAAL	€ 10.000,-

6.3. Ondersteuning sportverenigingen en hun vrijwilligers

Sport is een bindend element voor onze maatschappij. Sportverenigingen spelen hierin een belangrijke rol; zij bieden sociale bindingen, gezelligheid, ontspanning en sport in competitie- en/of recreatief verband. Voor een ieder op zijn of haar eigen niveau. Het kabinet, maar ook de gemeente Borsele, vindt het belangrijk dat deze sportverenigingen en hun vrijwilligers ondersteund worden, zodat zij hun maatschappelijke taken goed kunnen uitvoeren.

Huidige situatie

Zoals reeds gemeld, zijn binnen de gemeente Borsele momenteel ongeveer honderd verschillende aanbieders van sport en bewegen aanwezig, die gezamenlijk bijna veertig verschillende takken van sport en bewegen aanbieden.

Tussen deze sportaanbieders bestaan grote verschillen. De ene vereniging heeft een duidelijke toekomstvisie voor haar vereniging geformuleerd en is zich duidelijk bewust van haar maatschappelijke taken en verantwoordelijkheden. Zij biedt naschoolse activiteiten voor de kinderen in de buurt aan en werkt nauw samen met plaatselijke organisaties. De andere aanbieder heeft de handen vol aan het regelen van de wekelijkse competitiewedstrijden en niet voldoende tijd en vrijwilligers om daarnaast nog andere activiteiten te organiseren. Het spreekt voor zich dat ook de wensen, behoeften en knelpunten van deze sportaanbieders - en daarmee ook de ondersteuningsbehoeften - sterk uiteen lopen.

De ondersteuning van sportverenigingen is één van de speerpunten van het breedtesportproject Borsele Beweegt. Deze ondersteuning bestaat enerzijds uit het aanbieden van cursussen en themabijeenkomsten om de kennis en vaardigheden van het (sporttechnisch en bestuurlijk) kader van de verenigingen verder uit te breiden. Daarnaast kunnen sportverenigingen hun vragen/problemen voorleggen aan het sportloket van de gemeente Borsele. Dit loket lijkt te voorzien in de behoefte aan een vast aanspreekpunt binnen het gemeentehuis, gezien het toenemende aantal vragen en problemen dat de afgelopen jaren aan het sportloket is voorgelegd. Overigens kan iedereen, sportverenigingen, particulieren, basisscholen terecht bij het sportloket.

In de meeste gevallen kunnen de vragen/problemen direct of op korte termijn beantwoord/opgelost worden. Soms is dat echter niet mogelijk en dient een kort of langduriger ondersteuningstraject gestart te worden.

Voor het zoeken naar vrijwilligers of vragen/problemen die niet direct met sport en bewegen te maken hebben, is het Steunpunt Vrijwilligers en Mantelzorg beschikbaar.

Binnen de Borselse sportverenigingen zijn veel vrijwilligers actief. Zij verzorgen bijvoorbeeld trainingen, staan achter de bar in de kantine, brengen de jeugdleden naar de wedstrijden en/of zorgen voor het onderhoud van de sportvelden. Deze vrijwilligers houden het sportaanbod bereikbaar en betaalbaar voor iedereen. De sportwereld – ook in Borsele – wordt echter bedreigd. Zij heeft te kampen met een toenemend tekort aan kader, zowel kwantitatief als ook kwalitatief. Daarnaast is er ook een sterke vergrijzing (paragraaf 3.2.1.) onder de vrijwilligers waarneembaar. De belasting voor het vrijwillige kader wordt bovendien steeds zwaarder. Enerzijds worden er steeds hogere eisen gesteld aan het werk van de vrijwilligers, mede door de veranderende houding van 'de consument', maar ook als gevolg van wet- en regelgeving (paragraaf 3.2.3.) door de overheid en sportbonden.

Anderzijds vermindert de animo om vrijwillig taken uit te voeren door het imago van het vrijwilligerswerk, door het hebben van een eigen maatschappelijke carrière en van andere vrijetijdsactiviteiten. Ook de individualisering (paragraaf 3.2.2.) speelt hierbij een rol.

De Borsele verenigingen hebben hier uiteraard ook mee te maken, zij het in mindere mate. Uit onderzoek van de gemeente Borsele blijkt dat ongeveer 40% van de Borsele sportverenigingen voldoende vrijwilligers heeft. Deze zijn echter niet allemaal (voldoende) bekwaam om hun taken uit te voeren. Daarnaast geeft ook ongeveer 40% van de sportverenigingen aan dat ze te weinig vrijwilligers hebben om alle taken uit te voeren. Een groot deel van de huidige vrijwilligers heeft echter wel de benodigde kennis en kunde om hun taken uit te voeren.

Uit onderzoek blijkt dat weinig Borsele jongeren in de leeftijd van 13 t/m 23 jaar als vrijwilliger actief zijn bij hun sportvereniging. Volgens eigen zeggen zijn ze te jong, hebben ze er geen tijd voor en hebben ze er geen behoefte aan/interesse in. In de toekomst zou dit voor sportverenigingen een probleem kunnen worden

Doelstelling voor de komende vijf jaar

In samenwerking met de Borsele sportverenigingen een ondersteuningsaanbod op maat ontwikkelen, dat voldoet aan de wensen, behoeften en eisen van de verschillende sportverenigingen.

Acties voor de komende vijf jaar

- Het bieden van ondersteuning op maat (in faciliterende, coördinerende en adviserende zin) aan sportverenigingen en hun vrijwilligers (= *segmentering*); De Borsele sportverenigingen zullen, met behulp van de gemeente Borsele, moeten bepalen wat voor soort vereniging zij (willen) zijn. Zijn ze een traditionele vereniging die zich richt op de directe omgeving (voornamelijk op de inwoners van de eigen kern), waarbij het accent ligt op gezelligheid en ontspanning? Of richt de vereniging zich juist op één specifieke doelgroep, streeft zij daarmee een zo hoog mogelijk niveau na en wil de vereniging een (grote) maatschappelijke rol vervullen? De keuze van de sportvereniging hangt samen met de ondersteuning die vanuit de gemeente Borsele geboden zal worden. In het kort kan gesteld worden: hoe actiever een vereniging, des te meer ondersteuning de vereniging van de gemeente kan verwachten.
- Continuering van het sportloket, in nauwe(re) samenwerking met het Steunpunt Vrijwilligers en Mantelzorg Borsele;
- Het (blijven) aanbieden van laagdrempelige en kortlopende cursussen en themabijeenkomsten aan de vrijwilligers van de sportverenigingen, voor zover mogelijk in samenwerking met de gemeenten Kapelle, Reimerswaal en Goes;
- In het kader van het Kleine kernen beleid zoveel mogelijk in stand houden van sportverenigingen. Deze dienen echter niet ten koste van alles in stand gehouden te worden. Er zal zeker sprake moeten zijn van bestaansrecht en van een toegevoegde waarde in het (maatschappelijke) lokale aanbod. Ook de geldstromen die vanuit de gemeente naar deze verenigingen gaan dienen in ogenschouw genomen te worden.
- Jongeren stimuleren en motiveren vrijwilligerswerk te gaan doen bij sportverenigingen, om op die manier in te spelen op de toenemende vergrijzing bij de sportverenigingen;

- Het stimuleren en belonen van samenwerking tussen sportverenigingen onderling en tussen sportverenigingen en andere organisaties, zoals (brede)scholen en kinderopvang, zowel op accommodatiegebied als ook bestuurlijk.
- Het belonen/waarderen van vrijwilligers voor hun inzet voor de Borsele sportverenigingen.

Financiën

Benodigd:

Cursussen en themabijeenkomsten	€ 3.000,-
TOTAAL	€ 3.000,-

Dekking:

Uit incidenteel extra budget gemeente Borsele	€ 3.000,-
TOTAAL	€ 3.000,-

6.4. Sportstimulering doelgroepen

Zoals u in de startnotitie heeft kunnen lezen, richtte het sportstimuleringsbeleid in Borsele zich de afgelopen jaren voornamelijk op de onderstaande doelgroepen;

- jeugd (4-12 jaar);
- jongeren (13-23 jaar);
- senioren (50+);

De groep inwoners in de leeftijd 24-50 jaar treft u hierboven niet aan.

Dat wil echter niet zeggen dat de gemeente Borsele deze groep niet belangrijk vindt!

De gemeente is echter van mening dat deze groep ook zonder gemeentelijke stimulering haar weg weet te vinden in het uitgebreide sport- en beweegaanbod.

Zij zijn zowel actief als ook passief sportief; ze houden hun conditie onder andere op pijl bij (commerciële) sportaanbieders, zijn betrokken bij de sporten van hun kinderen en als vrijwilliger actief binnen de sportvereniging.

De gemeente Borsele is dan ook van mening dat deze groep niet expliciet als doelgroep in deze sportnota vermeld dient te worden en er derhalve voor hen geen specifiek beleid opgesteld dient te worden. Dat neemt echter niet weg dat verschillende speerpunten in deze nota ook (direct of indirect) betrekking hebben op deze 'middengroep'. Zo wil de gemeente Borsele bijvoorbeeld dat niet alleen jeugd en jongeren een actieve leefstijl nastreven, maar dat alle inwoners dat doen.

Op dit moment worden in de gemeente Borsele verschillende projecten en activiteiten voor uiteenlopende doelgroepen georganiseerd die als doel hebben mensen te stimuleren weer/meer te gaan sporten en/of bewegen. Hierbij dient echter wel opgemerkt te worden dat een deel van deze projecten en activiteiten op ad hoc basis georganiseerd worden en vaak niet structureel plaatsvinden. Bovendien richten deze projecten en activiteiten zich vooral op de jeugd (4-12 jaar) en in mindere mate op jongeren en 50-plussers.

Ter onderbouwing van deze sportnota is in de eerste helft van 2007 een drietal onderzoeken uitgevoerd om de wensen en behoeften op het gebied van sport en bewegen van de drie bovenstaande doelgroepen te achterhalen. Hieronder staat per doelgroep een samenvatting van de belangrijkste resultaten vermeld.

Een uitgebreid overzicht van de resultaten treft u aan in bijlagen II, III en IV.

6.4.1. Sportstimulering jeugd 4-12 jaar

Hieronder staan de belangrijkste resultaten van het onderzoek onder de jeugd in de leeftijd van 4 tot 12 jaar vermeld.

Overgewicht

Aan de hand van de lengte en het gewicht is de Body Mass Index (BMI)⁹ van de Borselse kinderen berekend. Hieruit blijkt dat het overgewicht onder kinderen in de gemeente Borsele in de meeste leeftijdscategorieën onder het landelijke gemiddelde ligt. Bij jongens van 5 jaar, jongens van 9 jaar en bij meisjes van 12 jaar liggen deze cijfers echter boven het landelijke gemiddelde. In totaal heeft 11,2% van de Borselse kinderen in de leeftijd van 4 t/m 12 jaar overgewicht. Ook liggen in de gemeente Borsele in veel leeftijdscategorieën de cijfers met betrekking tot ernstig overgewicht hoger dan de landelijke cijfers. In totaal heeft 3,2% van de jeugd in Borsele ernstig overgewicht (zie ook bijlage V).

Lidmaatschap sportvereniging

Van de jeugd in de leeftijd van 4 t/m 12 jaar is 52,1% lid is van één sportvereniging. Daarnaast geeft 12% aan lid te zijn van meerdere sportverenigingen. Ook sport een groot deel van de kinderen (40,6%) op straat of in de buurt. Veel kinderen van reformatorische afkomst geven aan dat zij vanwege hun geloofsovertuiging niet (in georganiseerd verband) mogen sporten.

Beweegnorm

Uit het onderzoek is helaas niet te achterhalen of de kinderen voldoen aan de beweegnorm (dagelijks minimaal een uur matig intensieve lichamelijke activiteit, waarbij de activiteiten minimaal twee maal per week gericht zijn op het verbeteren of handhaven van lichamelijke fitheid (kracht, lenigheid en coördinatie). Overigens geeft TNO aan dat de beweegnorm ook moeilijk meetbaar is.

Redenen om te sporten

Kinderen sporten vooral omdat ze het leuk vinden (64,5%). Kinderen die niet sporten, geven daarvoor als belangrijkste redenen dat dit niet mag van hun ouders, vanwege de identiteit en/of omdat ze nog te jong zijn om te sporten.

Sportactiviteiten

Ruim een derde van de kinderen (34,8%) geeft aan graag meer sportactiviteiten tijdens schooltijd te willen, terwijl 35,8% graag ziet dat er meer sportactiviteiten na schooltijd worden aangeboden. (School)zwemmen is één van de activiteiten die hoog op hun verlanglijstje staat.

Plekken om te sporten

Als leuke plekken om te sporten noemen de kinderen vooral de speeltuin, een gras-/trapveldje, een pleintje en het sport-/voetbalveld. Sommige van deze plekken vinden ze echter ook minder leuk, omdat er vaak hondenpoep ligt (41,6%) en er vaak grote kinderen zijn (32,5%).

⁹ De Body Mass Index (BMI), ook wel Quetelet Index genoemd, is een index voor het gewicht in verhouding tot lichaamslengte. De BMI wordt berekend door het lichaamsgewicht in kilo's te delen door het kwadraat van de lichaamslengte (lengte x lengte, uitgedrukt in meters). De BMI geeft een schatting van het gezondheidsrisico van het lichaamsgewicht. Bij volwassenen in de leeftijdscategorie van 18-70 jaar is sprake van ondergewicht bij een BMI < 18,5. Iemand heeft een normaal gewicht bij een BMI tussen 18,5 en 24,9. Er is sprake van overgewicht bij een BMI tussen 25 en 29,9. Men spreekt van ernstig overgewicht (obesitas) bij een BMI van 30 en hoger. Voor kinderen en pubers gelden andere grenswaarden (bron: Voedingscentrum).

Wensen

De Borsele jeugd wil graag een (al dan niet overdekt) zwembad en een sportveldje/-pleintje om te voetballen en basketballen. Ook missen ze een bepaalde sportvereniging (12,9%) en de mogelijkheid om te “zappen” tussen verschillende sporten (10,9%).

Een compleet overzicht van de resultaten van het onderzoek onder de jeugd van 4-12 jaar treft u aan in bijlage II.

Doelstelling voor de komende vijf jaar

De Borsele jeugd in de leeftijd van 4-12 jaar door middel van de reguliere gymlessen op school, projecten, activiteiten en kwalitatief en kwantitatief goede sportvoorzieningen (blijven) stimuleren voldoende te sporten en bewegen en daarbij ook nadrukkelijk(er) de relatie leggen met een gezonde leefstijl.

Acties voor de komende vijf jaar

- Het continueren en eventueel uitbreiden van buitenschoolse sport- en beweegactiviteiten, met daarbij (in het kader van het BOS-project) nadrukkelijk(er) aandacht voor de beweegnorm, overgewicht, een actieve leefstijl en meer aansluitend op de Zeeuwse Methode Bewegingsonderwijs. In verband met de verplichting van basisscholen voor het aanbieden van voor- en naschoolse opvang, zal hierbij samenwerking gezocht moeten worden met Stichting Kinderopvang De Bevelanden. Bovendien wordt er naar gestreefd de sportverenigingen en de reformatische scholen nadrukkelijk bij deze projecten en activiteiten te betrekken. Deze activiteiten worden uitgevoerd door een projectmedewerker.
- Inventarisatie maken van de kwaliteit van de bestaande sportveldjes/-pleintjes en speeltuinen en daar waar nodig, in samenspraak met onder andere de jeugd en jongeren zelf en de speeltuinverenigingen, verbeteringen aanbrengen. Op die manier worden deze plekken (nog) aantrekkelijker om te sporten.
- Afhankelijk van deze inventarisatie en in samenspraak met andere beleidsterreinen (onder andere Welzijn, Woonomgeving en Buitendienst) de (financiële) mogelijkheden onderzoeken om in bepaalde kernen nieuwe sportveldjes/-pleintjes aan te leggen. Sportkooien zijn hiervoor het meest geschikt; ze hebben een vlakke, geasfalteerde ondergrond, je kunt er allerlei sporten in beoefenen (voetbal, basketbal, skaten,...), er staat een omheining rond (waardoor de bal minder snel in de bosjes en/of de sloot beland) en de kans op hondenpoep is klein. Tevens kan de kooi dienst doen als hangplek voor de jongeren. De realisatie van een dergelijke kooi kost circa € 60.000,-.

Het realiseren van een (overdekt) zwembad in de gemeente Borsele is financieel niet haalbaar.

Financiën

Benodigd:

Sportstimulering jeugd (projecten en activiteiten)	€ 2.000,-
TOTAAL	€ 2.000,-

Dekking:

Uit incidenteel extra budget gemeente Borsele	€ 2.000,-
TOTAAL	€ 2.000,-

6.4.2. Sportstimulering jongeren 13-23 jaar

Hieronder staan de belangrijkste resultaten van het onderzoek onder de jongeren in de leeftijd van 13 tot 23 jaar vermeld.

Vervoermiddel

Bijna 70% van de Borselse jongeren die nog op school zitten gaat op de fiets naar school. Hierdoor is een groot deel van de jongeren in de leeftijd van 13 t/m 23 jaar in ieder geval al vijf dagen per week sportief actief.

Lidmaatschap sportvereniging

Meer dan een kwart van de jongeren (26,5%) geeft aan niet (meer) te sporten. Veel Borselse jongeren sporten echter wel; 54,6% is lid van een sportvereniging of (commerciële) sportschool; 8,4% is zelfs ook nog lid van een andere sportvereniging/-school. Een derde van de jongeren (33,3%) geeft aan vaak op straat of in de buurt te sporten. Woensdag is de dag waarop jongeren in de gemeente Borsele het vaakst sporten. Ook op zaterdag wordt vaak gesport, hoogst waarschijnlijk omdat op deze dag vaak competitiewedstrijden en toernooien plaatsvinden.

Redenen om te sporten

De belangrijkste reden voor jongeren om aan sport te doen is omdat het gewoon leuk is om te doen (64,3%). Ook sporten de jongeren omdat het gezond is (50,6%) en omdat je er een goed figuur van krijgt (19,3%).

Redenen om niet te sporten

“Geen tijd” is voor jongeren de belangrijkste reden om niet aan sport te doen (18,1%). Daarnaast geeft 8,8% van de jongeren aan niet aan sport te doen omdat ze de sport(en) die ze leuk vinden niet kunnen beoefenen in hun dorp of buurt.

Sportactiviteiten

Ruim een vijfde van de jongeren (22,1%) geeft aan sportactiviteiten te missen tijdens of na schooltijd. Activiteiten die vooral gemist worden zijn wedstrijden en toernooien. De meerderheid (50,4%) heeft over de georganiseerde activiteiten geen mening, omdat ze niet weten wat er georganiseerd wordt. De jongeren zijn van mening dat er weinig georganiseerd wordt en geven bovendien vaak aan hier geen interesse in te hebben.

Plekken om te sporten

Ruim 65% (65,7%) geeft aan dat er in de gemeente Borsele voldoende mogelijkheden zijn om te sporten; ze missen niets. De rest (34,3%) is van mening dat er niet voldoende sportmogelijkheden zijn. Vooral een voetbalveldje/-pleintje/-kooi en een basketbalpleintje/-veldje worden gemist. Hoewel er in de gemeente Borsele redelijk wat sportveldjes/-pleintjes zijn, vinden veel jongeren deze minder leuk. Volgens hen zijn veel van deze sportveldjes aan een opknapbeurt toe (38,2%) en ligt er vaak hondenpoep (30,5%). Ook wordt vaak genoemd dat de bal vaak in de bosjes gaat (20,5%).

Vrijwilligerswerk

Hoewel veel jongeren aangeven lid te zijn van een sportvereniging, verrichten zij daar nagenoeg geen vrijwilligerswerk. De belangrijkste redenen die de jongeren hiervoor aanvoeren zijn: “Ik ben te jong”, “Ik heb er geen tijd voor” en “Daar heb ik geen behoefte aan/interesse in”.

Meedenken/meehelpen

Diverse jongeren hebben aangegeven dat zij willen meedenken over/meehelpen met het organiseren van sportactiviteiten in de gemeente Borsele.

Wensen

Ruim een kwart van de jongeren (26,1%) mist niets op sportgebied in de gemeente Borsele. Daarnaast geeft 15,7 % van de jongeren aan graag een sportveldje/-pleintje te willen, vooral om te voetballen, te skaten/skateboarden en te basketballen.

Een compleet overzicht van de resultaten van het onderzoek onder de jongeren van 13-23 jaar treft u aan in bijlage III.

Doelstelling voor de komende vijf jaar

De Borsele jongeren in de leeftijd van 13-23 jaar door middel van projecten, activiteiten en kwalitatief en kwantitatief goede sportvoorzieningen (blijven) stimuleren voldoende te sporten en bewegen en daarbij ook nadrukkelijk(er) de relatie leggen met een gezonde leefstijl.

Acties voor de komende vijf jaar

- Inventarisatie maken van de kwaliteit van de bestaande sportveldjes/-pleintjes en speeltuinen en daar waar nodig, in samenspraak met onder andere de jeugd en jongeren zelf en de speeltuinverenigingen, verbeteringen aanbrengen. Op die manier worden deze plekken (nog) aantrekkelijker om te sporten.
- De mogelijkheden onderzoeken om in bepaalde kernen nieuwe sportveldjes/-pleintjes aan te leggen. Sportkooien zijn hiervoor het meest geschikt; ze hebben een vlakke, geasfalteerde ondergrond, je kunt er allerlei sporten in beoefenen (voetbal, basketbal, skaten,...), er staat een omheining rond (waardoor de bal minder snel in de bosjes en/of de sloot beland) en de kans op hondenpoep is klein. Tevens kan de kooi dienst doen als hangplek voor de jongeren.
- Overleg voeren met de jongeren die hebben aangegeven dat zij willen meedenken over/meehelpen met het organiseren van sportactiviteiten in de gemeente Borsele;
- In overleg met deze groep jongeren en in nauwe samenwerking met de Jongerenraad Borsele sportieve activiteiten organiseren die aansluiten bij de wensen en behoeften van de jongeren;
- Jongeren stimuleren vrijwilligerswerk te gaan doen.

Financiën

Benodigd:

Sportstimulering jongeren (projecten en activiteiten)	€ 2.000,-
TOTAAL	€ 2.000,-

Dekking:

Uit incidenteel extra budget gemeente Borsele	€ 2.000,-
TOTAAL:	€ 2.000,-

6.4.3. Sportstimulering senioren (50+)

Zoals u reeds heeft kunnen lezen in paragraaf 3.2.1. is ook binnen de gemeente Borsele sprake van (dubbele) vergrijzing. Samen met de trend van actief ouder worden en de toenemende relatie tussen sport en gezondheid (paragraaf 3.2.2.) zullen de komende jaren naar verwachting (nog) meer vijftigplussers gaan sporten en bewegen.

De afgelopen jaren is, veelal in samenwerking met de Seniorenraad Borsele, een aantal projecten opgezet en activiteiten georganiseerd voor senioren. Te denken valt aan het GALM-SCALA-project¹⁰ en het jaarlijkse koersbaltoernooi in de voorjaarsvakantie. Ook organiseert de Seniorenraad Borsele zelf met enige regelmaat sportieve activiteiten, zoals fietstochten. Daarnaast organiseren ook ouderenbonden en –sozen vaak sportieve (recreatieve) activiteiten, veelal voor de eigen leden.

Ook draagt de gemeente Borsele financieel bij aan het Meer Bewegen voor Ouderen (MBvO)¹¹, dat op verschillende plaatsen in Borsele wordt gecoördineerd en georganiseerd door Allévo in Goes.

Hieronder staan de belangrijkste resultaten van het onderzoek onder de senioren (50+) vermeld.

Beweegnorm

Ruim 90% van de Borselse senioren geeft aan de afgelopen twaalf maanden regelmatig (bijvoorbeeld dagelijks of wekelijks) gesport te hebben of anderszins aan beweging te hebben gedaan. Meer dan 80% van hen is zelfs van mening dat hij/zij voldoet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen. Dat is opvallend, omdat volgens landelijke cijfers namelijk bijna de helft van de Nederlanders onvoldoende beweegt.

Ongeorganiseerd verband¹²

De voorkeur van deze doelgroep gaat uit naar sporten/bewegen in ongeorganiseerd verband, al dan niet met familie/vrienden/kennissen/collega's en/of met het gezin/partner.

Meest beoefende vormen van sport en bewegen

De Borselse senioren fietsen en wandelen veel. Ook zwemmen, fitness conditie en tennis zijn sporten die door deze groep regelmatig beoefend worden. Tevens geven veel mensen aan hun dagelijkse beweging te halen uit huishoudelijke activiteiten en tuinieren. Slechts een vijfde van de senioren (20,9%) is lid van een sportvereniging. Dit komt overigens overeen met landelijke cijfers.

¹⁰ GALM staat voor Groninger Actief Leven Model; een sportstimuleringsproject dat zich richt op sportief niet actieve senioren in de leeftijd van 55-65 jaar. SCALA staat voor Sportstimuleringsstrategie voor mensen met een Chronische Aandoening en/of Lichamelijke handicap; een variant op het GALM-project.

¹¹ Meer Bewegen voor Ouderen richt zich op 65-plussers die zelfstandig of in een verzorgingstehuis wonen. De beweegactiviteiten richten zich op preventie van zorg, sociale contacten en plezier in beweging.

¹² Met *ongeorganiseerd verband* wordt hier bedoeld dat mensen zelf het initiatief nemen om sportieve activiteiten te ondernemen. Zij doen dat individueel of samen met één of meerdere andere personen op tijdstippen dat het hen uitkomt. Deze activiteiten worden niet georganiseerd en/of aangeboden door een (sport)organisatie en/of -vereniging. Mensen die sporten in *georganiseerd verband*, zijn lid van één of meerdere sportverenigingen en nemen binnen deze vereniging(en) deel aan trainingen en/of wedstrijden. Er kan ook deelgenomen worden aan *andere georganiseerde* sportactiviteiten. Hieronder vallen sportieve activiteiten die worden aangeboden door particuliere (commerciële) aanbieders, gezondheidsorganisaties e.d. Hieronder vallen bijvoorbeeld activiteiten in het kader van GALM, MBvO en een bezoek aan een (commercieel) fitnesscentrum.

Redenen om te sporten

De senioren sporten voornamelijk vanwege het plezier/ontspanning (62,2%) en vanwege de gezondheid/fitheid (61,7%). Ook de sociale contacten/vriendschap en het uiterlijk/afslanken/lijnen spelen een belangrijke rol (respectievelijk 24,2% en 12,2%).

Plaats

Meer dan de helft van de Borselse vijftigplussers (56,5%) sport in het dorp waar hij/zij woont. Iets minder dan 40% (39,1%) sport buiten het eigen dorp, maar wel in de gemeente Borsele. Daarnaast geeft 31% van de senioren aan buiten het eigen dorp en buiten de gemeente Borsele te sporten/bewegen. De redenen hiervoor lopen uiteen. Genoemd worden onder andere 'te weinig faciliteiten' (10,9%) en 'vanwege vrienden/kennissen' (8,2%).

Redenen om niet te sporten

Bijna een vijfde van de senioren (18,2%) geeft aan dat hun financiële situatie een reden is/kan zijn om niet te sporten/bewegen. Bijna een kwart van de senioren (24,5%) geeft aan dat zij door een chronische aandoening/beperking niet sporten en/of bewegen. Daarnaast is er nog een deel van de senioren dat aangeeft dat zij door tijdgebrek, het weer en gezondheidsklachten niet (kunnen) voldoen aan de beweegnorm.

Aanbod sport en bewegen

Slechts 5% (5,2%) van de vijftigplussers in de gemeente Borsele geeft aan goed op de hoogte te zijn van het sport- en beweegaanbod voor hun leeftijdscategorie. Ruim 40% geeft aan redelijk tot slecht hiervan op de hoogte te zijn. Informatie hierover halen zij voornamelijk uit de Borselse Bode (40,8%), via mond-tot-mond-reclame (26,4%), uit De Bevelander (19,6%) en uit de gemeentegids van Borsele (10,6%). Opvallend is dat niemand heeft aangegeven zijn/haar informatie over sport en bewegen via het sportloket heeft ingewonnen. Desondanks geeft bijna twee derde (62,5%) aan niet meer te willen weten over sport en bewegen. Daarentegen wil 30,4% wel meer weten over de sport- en beweegmogelijkheden in Borsele, vooral over de tijden (dagen en tijdstippen) (16,3%), over de prijzen/kosten (16%), over de locaties (13,3%), over de toegankelijkheid (11,7%), over de accommodaties en de begeleiding (beiden 10,6%).

Wensen

Hoog op het verlanglijstje van de senioren staat een bos (47,4%) en een (al dan niet overdekt) zwembad (33,9%), gevolgd door een veldje/parkje (18,4%) en een fitnesscentrum/school (13,2%). Ook blijken de senioren behoefte te hebben aan meer, betere en veilige fiets- en wandelpaden.

Een compleet overzicht van de resultaten van het onderzoek onder de senioren (50+) treft u aan in bijlage IV.

Doelstelling voor de komende vijf jaar

De Borselse senioren door middel van projecten, activiteiten en goede communicatie en voorlichting (blijven) stimuleren voldoende te sporten en bewegen en daarbij ook nadrukkelijk(er) de relatie leggen met een gezonde leefstijl.

Acties voor de komende vijf jaar

- Betere voorlichting geven over de mogelijkheden van het sportloket;
- In samenwerking met het Loket Inzet van de gemeente Borsele betere voorlichting geven over de mogelijkheden van de bijdrageregeling¹³ in het kader van het minimabeleid. De gemeente Borsele is namelijk van mening dat sport en bewegen voor iedereen, alle leeftijden, aandacht- en doelgroepen – zowel actief als passief – mogelijk moeten zijn (zie paragraaf 5.4. Visie);
- Senioren informeren en enthousiasmeren over het specifieke aanbod voor vijftigplussers op het gebied van sporten en bewegen binnen de gemeente Borsele, zowel ongeorganiseerd als ook in (anders) georganiseerd verband;
- Meer Bewegen voor Ouderen (MBVO) blijven subsidiëren;
- Structureel projecten en activiteiten organiseren voor senioren, in samenwerking met (onder andere) de Seniorenraad Borsele.

Zoals reeds eerder gemeld, is het financieel niet haalbaar een (overdekt) zwembad te realiseren.

Op dit moment is de gemeente Borsele, in samenwerking met Natuurmonumenten, bezig met de realisatie van Sloegroen; een project van tweehonderd hectare dat als doel heeft van de polders tussen het dorp Borssele en de industrie in het Sloegebied natuur te maken. Dit gebeurt in de vorm van grasland. Geen bos dus, maar wel een gebied waar uitgebreid gewandeld kan worden.

Ook is Natuurmonumenten op dit moment bezig met het ontwikkelen van wandelmogelijkheden rondom het gebied De Zwaakse Weel.

Financiën

Benodigd:

Sportstimulering ouderen (projecten en activiteiten)	€ 2.000,-
TOTAAL	€ 2.000,-

Dekking:

Uit extra budget gemeente Borsele	€ 2.000,-
TOTAAL	€ 2.000,-

¹³ Doel van de bijdrageregeling minimabeleid is het bereikbaar maken en houden van culturele, sociale en sportieve activiteiten voor inwoners met een inkomen op of rond het minimum.

6.5. Accommodatiebeleid

De gemeente Borsele is van mening dat een breed en adequaat aanbod van sportaccommodaties, sport- en spelvoorzieningen een voorwaarde is voor het goed kunnen uitoefenen van diverse sport- en beweegvormen (paragraaf 5.4. Visies).

Het accommodatiebeleid kent twee aspecten; de realisatie van voorzieningen en de wijze waarop deze voorzieningen worden geëxploiteerd (waaronder de hoogte van de tarieven en het onderhoud). Deze aspecten beïnvloeden in sterke mate de wijze waarop en mate waarin inwoners van de gemeente sporten en de kosten die dat met zich meebrengt.

In deze sportnota onderscheidt de gemeente drie verschillende soorten accommodaties:

- Buitensportaccommodaties;
- Binnensportaccommodaties;
- Openbare ruimte.

Hieronder staat nadere informatie over deze verschillende soorten accommodaties.

6.5.1. Buitensportaccommodaties

Huidige situatie

Zoals reeds gemeld in paragraaf 4.5. heeft de gemeente Borsele in de jaren '70 en '80 van de vorige eeuw in nagenoeg alle kernen van de gemeente Borsele één of meerdere sportaccommodaties aangelegd. Hieronder volgt een opsomming van de buitensportaccommodaties in de gemeente Borsele.

- 11 voetbalaccommodaties;
- 12 tennisaccommodaties;
- 6 schutterijcomplexen;
- 1 openlucht zwembad;
- 1 handbalveld;
- 2 jachthavens;
- 1 visvijver.

Bovengenoemde accommodaties worden door de gemeente Borsele beschouwd als basisvoorzieningen. De gemeente heeft niet de intentie het aantal sportcomplexen uit te breiden. In bepaalde gevallen kan het echter noodzakelijk zijn de kwaliteit van een sportcomplex te verbeteren en/of het sportcomplex eventueel uit te breiden.

Voor de tennis- en voetbalaccommodaties zijn hiervoor (aanvullende) criteria opgesteld. De hoofdlijnen hiervan treft u verderop in deze paragraaf aan. In bijlage VIII (tennis) en IX treft u een uitgebreide onderbouwing aan.

Wanneer bij de gemeente een verzoek wordt ingediend voor de ((financiële) bijdrage in de) aanleg van een (kleinschalige) nieuwe sportvoorziening, dan worden de voor- en nadelen, de behoeften, het draagvlak en uiteraard de daarmee gemoeide kosten tegen elkaar afgewogen. Op basis daarvan wordt besloten of de gemeente hier al dan geen bijdrage aan levert.

In de jaren '80 (tennis) en '90 (voetbal) heeft in de gemeente Borsele een privatiseringsoperatie plaatsgevonden. Hierdoor is het groot onderhoud van de accommodaties overgedragen aan de betreffende tennis- en voetbalverenigingen.

Het onderhoud van de tenniscomplexen is na de privatisering geheel voor rekening van de tennisverenigingen gekomen. Als gevolg hiervan is echter wel het jaarlijkse huurbedrag verlaagd tot een symbolisch bedrag van Fl. 100,-. Dit bedrag wordt één keer per vier jaar aangepast overeenkomstig het totaal van het prijsindexcijfer voor gezinsconsumptie gedurende deze vier jaar.

Toch hebben verschillende tennisverenigingen de afgelopen jaren aangegeven te kampen te hebben met financiële problemen als gevolg van de privatiseringsoperatie. Naar aanleiding hiervan heeft de gemeente Borsele in 2005 een beleidsnotitie tennis opgesteld. Deze beleidsnotitie kan beschouwd worden als onderdeel van deze sportnota. De beleidsnotitie is op 1 december 2005 vastgesteld door de gemeenteraad. Omdat er een tegenstrijdigheid in deze beleidsnotitie bleek te staan, is de raad op 2 februari 2006 akkoord gegaan met een aanpassing in deze notitie.

In de beleidsnotitie tennis staat een vijftal aanbevelingen genoemd, deze hebben betrekking op:

1. Gemeentelijke banen¹⁴; wat zijn de eisen om in aanmerking te komen voor een (extra) gemeentelijke baan, welke tennisverenigingen komen daar al dan niet voor in aanmerking?
2. Jaarlijkse bijdrage voor het speelklaar maken van de gemeentelijke tennisbanen; de gemeente stelt hiervoor jaarlijks een bijdrage van € 650,- per gemeentelijke baan beschikbaar. Dit bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd.
3. Samenwerking; de gemeente Borsele wil de samenwerking tussen sportverenigingen op lokaal niveau bevorderen. Zij is bereid hier een financiële bijdrage aan te leveren.
4. Zakelijk recht: op verzoek van sportverenigingen zal een zakelijk recht van opstal gevestigd worden, zodat de verenigingen zelfstandig hypotheek kunnen afsluiten bij de bank.
5. Onderzoek sportpark Ovezande; het uitvoeren van een onderzoek naar het praktische gebruik van de invulling van het sportpark in de kern Ovezande. Uitgangspunt voor dit onderzoek is samenwerking tussen de lokale voetbalvereniging (v.v. Volharding) en de tennisvereniging (T.V.O.) (*onderzoek is reeds uitgevoerd*)

In de praktijk is gebleken dat de voorwaarden met betrekking tot de eerste aanbeveling op dit moment niet volledig en concreet genoeg zijn. Om het beleid op dit gebied te verduidelijken en transparanter te maken, is daarom een aantal aanvullende criteria opgesteld. Om in aanmerking te komen voor de aanleg van een extra gemeentelijke tennisbaan moeten de tennisverenigingen aan verschillende criteria voldoen.

¹⁴ Gemeentelijke tennisbanen zijn banen waarvan de aanleg bekostigd is door de gemeente Borsele.

De hoofdlijnen zijn:

- Het moet gaan om uitbreiding in een groei- of opvangkern¹⁵;
- Het aantal spelende leden per baan is 80;
- Wanneer een vereniging op de peildatum (1 januari) bij de gemeente Borsele kan aantonen dat zij 40 'extra' spelende leden heeft, dat wil zeggen dat zij 40 leden meer heeft dan het aantal leden waarop het huidige aantal banen is gebaseerd, krijgt zij vanaf dat moment drie jaar de tijd om de 'resterende' 40 leden te verwelkomen.
- Indien de vereniging na drie jaar kan aantonen dat zij daadwerkelijk de vereiste 80 extra leden heeft, zal de gemeente Borsele overgaan tot de aanleg c.q. financiering van een extra gemeentelijke tennisbaan.
- Wanneer de vereniging na deze drie jaar niet het aantal vereiste leden heeft bereikt, zal de gemeente geen extra gemeentelijke baan aanleggen c.q. financieren.
- Wanneer deze vereniging daarna wederom kan aantonen dat zij 40 'extra' leden heeft, krijgt zij wederom drie jaar de tijd om de 'resterende' 40 leden te verwelkomen, om op die manier in aanmerking te komen voor een extra gemeentelijke tennisbaan.
- De vergoeding per gemeentelijke tennisbaan bedraagt maximaal € 24.000,- (jaarlijks te indexeren).
- Elke tennisvereniging heeft en houdt altijd tenminste één baan in eigendom.

Een volledig overzicht van de criteria voor de tennisverenigingen treft u aan in bijlage VIII .

Omdat het dagelijkse en grootschalige onderhoud van voetbalvelden een grote mate van deskundigheid vereist, is destijds besloten dat deze werkzaamheden ook na de privatisering door de gemeente uitgevoerd blijven worden. Hetzelfde geldt voor de renovatie van de velden. Hiervoor is voor de lange termijn een renovatieschema en bijbehorend –fonds opgesteld. Dit houdt in dat alleen een overdracht van de kleedaccommodaties en het veldmeubilair heeft plaatsgevonden. Hier tegenover staat dat de huurbedragen ten tijde van de privatisering fors zijn verlaagd. Daarna zijn de huurbedragen één keer per vier jaar aangepast overeenkomstig het totaal van het prijsindexcijfer voor gezinsconsumptie gedurende deze vier jaar. Met ingang van 2008 worden de huurbedragen van de buitensportaccommodaties jaarlijks geïndexeerd aan de hand van het prijsindexcijfer. Ook voor de voetbalverenigingen zijn criteria opgesteld met betrekking tot de uitbreiding van de voetbalvelden. De hoofdlijnen zijn:

- Het moet gaan om uitbreiding in een groei- of opvangkern;
- De bespelingscapaciteit voor een natuurgras wedstrijdveld bedraagt 300 uur, voor een natuurgras trainingsveld 550 uur en voor een wedstrijd/trainingsveld (WeTra-velde) maximaal 800 uur, allemaal volledig verspreid over het voetbalseizoen.
- Bij de aanleg van een extra gemeentelijk wedstrijdveld is het volgens de KNVB-normen verplicht ook twee kleedlokalen neer te zetten. Dit geldt niet voor de aanleg van een trainingsveld.
- Verenigingen in groei- en opvangkernen die in aanmerking willen komen voor de aanleg van een extra gemeentelijk wedstrijd- of trainingsveld dienen aan te tonen dat zij minimaal twee opeenvolgende jaren boven de toegestane bespelingscapaciteit van een wedstrijd- of trainingsveld zijn uitgekomen.

¹⁵ Heinkenszand en 's-Gravenpolder zijn de groeikernen van de gemeente Borsele. 's-Heerenhoek, Lewedorp en Ovezande worden aangemerkt als opvangkernen.

Bij problemen met betrekking tot de capaciteit/bezettingsgraad van de voetbalvelden (wedstrijd- en trainingsvelden) in de gemeente Borsele zal de oplossing in eerste instantie gezocht worden in een kwaliteitsverbetering van het (de) betreffende veld(en), bijvoorbeeld door middel van een natuurlijke toevoeging, een kunststof toevoeging of met een geïmplanteerde kunstgrasvezel.

Indien op dat gebied geen passende oplossing gevonden kan worden, zullen de mogelijkheden voor het uitbreiden van de capaciteit worden bekeken.

De gemeente Borsele zal de komende vijf jaar in ieder geval geen kunstgras sportvelden realiseren.

Een volledig overzicht van de criteria treft u aan in bijlage IX .

Zoals reeds gemeld, heeft de gemeente Borsele in de jaren '70 en '80 van de vorige eeuw een voorwaardenscheppend sportbeleid gevoerd. Het resultaat daarvan is dat elke kern tenminste één sportcomplex heeft. Vanuit de historie zijn met betrekking tot deze sportaccommodaties echter zeer verschillende eigendomssituaties ontstaan. Niet alle kleedlokalen zijn bijvoorbeeld per definitie eigendom van de sportvereniging of van de gemeente. Daarnaast hebben sommige verenigingen het complex (deels) in eigendom, terwijl andere verenigingen hun complexen slechts huren of gebruiken van de gemeente. Voor sommige verenigingen is daarnaast recht van opstal geregeld. Ook komt het voor dat een vereniging met eigen middelen een gebouw heeft neergezet op grond van de gemeente. Hierdoor is de gemeente formeel eigenaar van het gebouw. Een en ander heeft ook consequenties voor de manier waarop de verschillende sportcomplexen verzekerd zijn. Kortom: er bestaat op dit moment geen eenduidigheid op het gebied van eigendommen en verzekeringen van sportcomplexen in de gemeente Borsele.

Uit onderzoek blijkt dat de jongeren in de gemeente Borsele in hun vrije tijd graag de sportvelden in hun dorp willen gebruiken om te sporten/bewegen. Voetbalvelden in de gemeente Borsele zijn openbaar toegankelijk en dus ook buiten de reguliere trainings- en wedstrijddagen toegankelijk voor zowel leden als niet-leden van de betreffende verenigingen.

Doelstelling voor de komende vijf jaar

Het huidige (privatisering) beleid met betrekking tot buitensportaccommodaties wordt in grote lijnen gecontinueerd.

Acties voor de komende vijf jaar

- Het huidige privatiseringsbeleid wordt in grote lijnen gecontinueerd;
- De voetbalvelden blijven openbaar toegankelijk;
- Het huidige renovatieschema en bijbehorend -fonds voor groot onderhoud van de voetbalvelden blijven gehandhaafd;
- De huurbedragen voor zowel de voetbal- als ook de tennisaccommodaties worden jaarlijks geïndexeerd aan de hand van het prijsindexcijfer;
- Het huidige accommodatiebeleid binnen de gemeente Borsele wordt beschouwd als basisvoorzieningenpakket. De gemeente heeft niet de intentie het aantal sportcomplexen uit te breiden.
- Verzoeken voor het leveren van een (financiële) bijdrage in de aanleg van kleinschalige nieuwe sportvoorzieningen zullen afzonderlijk afgewogen worden.
- Het in kaart brengen van de eigendomssituaties van de verschillende buitensportaccommodaties.
- Mogelijkheden onderzoeken tot het collectief verzekeren van de buitensportaccommodaties, waarbij de premies worden doorberekend aan de betreffende sportverenigingen;
- Een inventarisatie maken van de buitensportaccommodaties, om op die manier te komen tot een toekomstgericht accommodatiebeleid;
- Het zoveel mogelijk in stand houden van sportverenigingen. Deze dienen echter niet ten kosten van alles in stand gehouden te worden. Er zal zeker sprake moeten zijn van bestaansrecht en van een toegevoegde waarde in het (maatschappelijke) lokale aanbod. Ook dient kritisch gekeken te worden naar de geldstromen die vanuit de gemeente naar deze sportverenigingen gaan.

Financiën

Voor het uitvoeren van bovengenoemde acties zijn geen extra financiële middelen nodig.

6.5.2. Binnensportaccommodaties

Huidige situatie

Binnen de gemeente Borsele zijn verschillende soorten binnensportaccommodaties:

1. sporthal De Stenge (Heinkenszand) en sporthal De Zwake ('s-Gravenpolder), welke vallen onder verantwoordelijkheid van Sportfondsen Borsele B.V.
2. de gymzalen in de kernen Ovezande, Borssele en 's-Heerenhoek, welke vallen onder verantwoordelijkheid van de gemeente Borsele;
3. de dorpshuizen/verenigingsgebouwen in de overige kernen, die eveneens vallen onder verantwoordelijk van de gemeente Borsele. In de meeste gevallen is de verantwoordelijkheid echter overgedragen aan een stichting.

Op het schutterijcomplex in Ovezande kan zowel binnen (liggende wip) als ook buiten (staande wip) de handboogsport worden beoefend. Het complex wordt echter door de gemeente Borsele als binnensportaccommodatie aangemerkt. Ook zijn binnen de gemeente drie schietaccommodaties te vinden; in 's-Gravenpolder, Heinkenszand en Nisse.

Vanuit 'het veld' komen regelmatig signalen dat het beoefenen van binnensporten duur is in vergelijking met buitensporten. De grootste kostenpost voor de verenigingen die binnensporten aanbieden, is de huur van de accommodatie. Vooral verenigingen die gebruik maken van de sporthal in Heinkenszand en/of 's-Gravenpolder hebben hiermee te maken. Hoewel verenigingen een bijdrage in de accommodatiekosten kunnen krijgen van de gemeente, drukken deze kosten toch zwaar op de begroting.

Overigens dient wel vermeld te worden dat een lidmaatschap van een sportvereniging die gebruik maakt van een binnensportaccommodatie minder verplichtingen met zich meebrengt dan een lidmaatschap van een vereniging die gebruik maakt van een buitensportaccommodatie. Zo wordt van leden van een binnensportvereniging bijvoorbeeld niet verwacht dat zij bardiensten draaien, het clubhuis of kantine schoonmaken en dergelijke.

Ruimte

Veel basisscholen in de gemeente Borsele geven hun lessen bewegingsonderwijs in de plaatselijke dorpshuizen/verenigingsgebouwen. Hoewel in deze locaties over het algemeen wel alle materialen aanwezig zijn die nodig zijn voor de Zeeuwse Methode Bewegingsonderwijs, is de ruimte in enkele gevallen beperkt. Hierdoor is het moeilijk kwalitatief goede gymlessen te verzorgen.

Materialen

De gemeente Borsele verzorgt de aanschaf van materialen in de gymzalen en dorpshuizen/verenigingsgebouwen ten behoeve van het bewegingsonderwijs. Uitgangspunt hierbij is dat in alle accommodaties de gymlessen gegeven kunnen worden volgens de Zeeuwse Methode Bewegingsonderwijs. Voor de accommodaties die vallen onder de verantwoordelijkheid van Sportfondsen Borsele B.V. geldt dat de gemeente aan hen jaarlijks een bedrag ter beschikking stelt. Met dit bedrag dient Sportfondsen Borsele B.V. zelf de benodigde materialen aan te schaffen, zodat ook de scholen die in de sporthallen hun gymlessen afwerken dit kunnen doen op basis van de Zeeuwse Methode Bewegingsonderwijs.

Doelstelling voor de komende vijf jaar

Het huidige beleid met betrekking tot binnensportaccommodaties wordt gecontinueerd.

Acties voor de komende vijf jaar

- Onderzoeken of de hoogte van de bijdrage in de accommodatiekosten (Algemene Subsidieverordening 2007, artikel 11.4) toereikend is, met name voor sportverenigingen die gebruik maken van sporthal De Stenge (Heinkenszand) en sporthal De Zwake ('s-Gravenpolder);
- Een inventarisatie maken van de binnensportaccommodaties, om op die manier te komen tot een toekomstgericht accommodatiebeleid;
- 'sportinclusief denken'; dat wil zeggen dat bij bijvoorbeeld de verbouw en/of nieuwbouw van een verenigingsgebouw/dorpshuis en gymzaal/sporthal zoveel mogelijk rekening wordt gehouden met de wensen en behoeften van de sportverenigingen en de basisscholen die van deze locatie gebruik maken.

Financiën

Benodigd:

Bijdrage accommodatiekosten	€ 4.000,-
TOTAAL	€ 4.000,-

Dekking:

Uit structureel extra budget gemeente Borsele	€ 4.000,-
TOTAAL	€ 4.000,-

6.5.3. Openbare ruimte

Huidige situatie

De gemeente Borsele is erg uitgestrekt en biedt veel mogelijkheden om in de openbare ruimte aan sport en bewegen te doen.

Onder invloed van de individualisering en de 24-uurs-economie (paragraaf 3.2.2.) neemt de belangstelling voor recreatiesport toe. Sporten als fitness, fietsen, hardlopen en skaten, die gemakkelijk te organiseren zijn en die mensen op verschillende tijdstippen en eventueel individueel kunnen beoefenen, zullen in populariteit blijven stijgen. Hieruit vloeit voort dat er een verschuiving zichtbaar is van de behoefte van sporten in/op sportspecifieke accommodaties naar het sporten in/op niet specifieke voorzieningen. De openbare ruimte wordt vandaag de dag steeds vaker gebruikt om te sporten en bewegen; skaten op het fietspad, hardlopen door het bos, enz.

Bovenaan het verlanglijstje van de senioren (50+) in de gemeente Borsele staat een bos, gevolgd door een (al dan niet overdekt) zwembad, een veldje/park en een fitnesscentrum/sportschool. Daarnaast willen de senioren hun meest favoriete sporten, fietsen en wandelen, graag uitoefenen op betere en veiligere fiets- en wandelpaden.

Uit onderzoek blijkt bovendien dat jongeren in de gemeente Borsele vaak op straat of in de buurt sporten. Vooral speeltuinen worden vaak gebruikt als sportplek. Veel jongeren hebben echter aangegeven dat ze ontevreden zijn over deze sportplekken; veel van deze plekken zijn volgens hen aan een opknapbeurt toe, er ligt vaak hondenpoep en de bal gaat vaak in de bosjes.

De jeugd en jongeren roepen om meer/nieuwe sportveldjes/-pleintjes/-kooien, vooral om te voetballen, te skaten/skateboarden en te basketballen.

Wellicht dat hiervoor ook de speelpleinen van de basisscholen gebruikt kunnen gaan worden, bijvoorbeeld in het kader van de naschoolse opvang. Dit kan echter pas na overleg met en goedkeuring van de schoolbesturen.

Doelstelling voor de komende vijf jaar

Het verbeteren en daar waar mogelijk/noodzakelijk uitbreiden van de (sport)voorzieningen in de openbare ruimte, waardoor het sporten en bewegen onder de inwoners van Borsele in het algemeen en onder de verschillende doelgroepen in het bijzonder (indirect) gestimuleerd worden.

Acties voor de komende vijf jaar

- Inventarisatie maken van de kwaliteit van de bestaande sportveldjes/-pleintjes en speeltuinen en daar waar nodig, in samenspraak met onder andere de jongeren zelf en de speeltuinverenigingen, verbeteringen aanbrengen. Op die manier worden deze plekken (nog) aantrekkelijker om te sporten.
- De mogelijkheden onderzoeken om in bepaalde kernen nieuwe sportveldjes/-pleintjes aan te leggen. Sportkooien zijn hiervoor het meest geschikt; ze hebben een vlakke, geasfalteerde ondergrond, je kunt er allerlei sporten in beoefenen (voetbal, basketbal, skaten,...), er staat een omheining rond (waardoor de bal minder snel in de bosjes en/of de sloot beland) en de kans op hondenpoep is klein. Tevens kan de kooi dienst doen als hangplek voor de jongeren. De kosten voor aanleg van een dergelijke kooi bedragen circa € 60.000,-.
- De mogelijkheden onderzoeken om de schoolpleinen van de Borsele basisscholen na schooltijd openbaar toegankelijk te maken, teneinde deze in te zetten voor sportieve activiteiten, al dan niet in georganiseerd verband.
- Onderzoek doen naar de mogelijkheden om het gebruik van de sportaccommodaties (waaronder ook zwembad Stelleplas) en het sporten en bewegen in de openbare ruimte (indirect) te stimuleren.
- 'sportinclusief denken'; dat wil zeggen dat bij bijvoorbeeld het aanleggen/aanpassen van fietspaden rekening wordt gehouden met de soort ondergrond die wordt aangebracht. Zo is bijvoorbeeld asfalt ook geschikt om op te skaten/skeeleren.

Financiën

Benodigd:

Onderzoek inventarisatie speel- en sportvoorzieningen	€ 5.000,-
TOTAAL	€ 5.000,-

Dekking:

Uit incidenteel extra budget gemeente Borsele	€ 5.000,-
TOTAAL	€ 5.000,-

6.6. Subsidiebeleid

Huidige situatie

De gemeente Borsele kent momenteel een aantal vormen van subsidie waarvoor sportverenigingen in aanmerking kunnen komen, te weten:

- Exploitatiesubsidie (artikel 11.2 Algemene Subsidieverordening Borsele);
- Specifieke subsidiegrondslagen voor ijsclubs en wielervedcomités (artikel 11.3 Algemene Subsidieverordening Borsele);
- Bijdragen in de accommodatiekosten (binnensporten) (artikel 11.4 Algemene Subsidieverordening Borsele);
- bijdrage in het speelklaar maken van de gemeentelijke tennisbanen (tennisverenigingen) (artikel 11.4 Algemene Subsidieverordening Borsele);
- Subsidievoorwaarden voor breedtesportactiviteiten (artikel 11.5 Algemene Subsidieverordening Borsele);
- Deskundigheidssubsidie; (Artikel 1.6 Algemene Subsidieverordening Borsele)
- Samenwerkingssubsidie.

De voorwaarden om voor bovengenoemde subsidies in aanmerking te komen, staan vermeld in de Algemene Subsidieverordening Borsele, met uitzondering van de samenwerkingssubsidie. Hiervoor wordt per verzoek een afweging gemaakt.

Voor veel sportverenigingen is de exploitatiesubsidie, gebaseerd op een bijdrage per jeugdlid, een welkome bron van inkomsten. In verband met noodzakelijke bezuinigingen in de tweede helft van de jaren '90 van de vorige eeuw, zou deze vorm van subsidie in eerste instantie in zijn geheel beëindigd worden. Onder andere door bezwaren vanuit de Sportraad Borsele is dat uiteindelijk toch niet gebeurd. Wel is destijds het zogenoemde 'basisbedrag' afgeschaft. Sportverenigingen met jeugdleden kregen destijds jaarlijks een vast bedrag. Daar bovenop kwam dan nog een bijdrage per jeugdlid.

Het 'probleem' van de huidige subsidieregeling is de wijze waarop de subsidie berekend wordt. Of de vereniging een actief jeugdbeleid heeft of eigenlijk amper iets aan de jeugd aanbiedt, is niet van invloed op de hoogte van de subsidie; dit geldt ook voor bijvoorbeeld de kosten die samenhangen met het aanbod. De hoogte van de subsidie is immers historisch bepaald. Vreemd is het dus niet dat juist de verenigingen die de afgelopen jaren nadrukkelijk geïnvesteerd hebben in de jeugdopleiding en/of het activiteitenaanbod, navenante subsidiegroei verwachten.

Weliswaar wordt door middel van subsidie (in)direct bereikt dat de jeugdcontributie relatief laag kan zijn, maar van de regeling gaat géén stimulerende werking uit; noch in de richting van de kwaliteit, noch in de richting van de kwantiteit van het aanbod.

Doelstelling voor de komende vijf jaar

Door aanpassing van de Algemene Subsidieverordening Borsele sportverenigingen met een aanbod voor jeugdleden enerzijds meer financiële armslag geven en anderzijds sportverenigingen stimuleren een grote(re) maatschappelijk rol te vervullen binnen de eigen kern en/of de gemeente Borsele.

Acties voor de komende vijf jaar:

- Wijzigen van de naam 'exploitatiesubsidie';
In artikel 11.2 lid 1 van de Algemene Subsidieverordening Borsele staat dat instellingen die gerekend kunnen worden tot amateursport in aanmerking kunnen komen voor een exploitatiesubsidie. Hier wordt eigenlijk jeugdsportsubsidie bedoeld. Omdat exploitatiesubsidie de lading niet dekt en om in de toekomst misverstanden, zou de naam van de regeling gewijzigd moeten worden in 'jeugdsportsubsidie';
- Herinvoering van het basisbedrag jeugdsportsubsidie
Sportverenigingen met een aanbod voor jeugdleden krijgen jaarlijks een basisbedrag van € 150,-. Daar bovenop krijgen zij nog een bedrag per jeugdlid (jeugdsportsubsidie). Beide bedragen worden jaarlijks geïndexeerd.
- Stimuleren en belonen van de maatschappelijke rol van sportverenigingen;
Borsele sportverenigingen zullen gestimuleerd worden deel te nemen aan lokale sportstimuleringsprojecten en/of een maatschappelijke rol vervullen binnen de eigen kern en/of de gemeente Borsele (bijvoorbeeld door het aanbieden van naschoolse opvang). Met deze insteek wil de gemeente Borsele de maatschappelijke rol van verenigingen stimuleren en hierdoor de maatschappelijke betrokkenheid van de verenigingen vergroten. Door deze nieuwe opzet hoopt de gemeente Borsele meer 'samenwerkingspartners' te krijgen bij de uitvoering van projecten en activiteiten, onder andere in het kader van het BOS-project.
Sportverenigingen die maatwerk bieden en bereid zijn een maatschappelijke rol te vervullen, worden daar dus voor beloond; zij krijgen naast het basisbedrag en de subsidie per jeugdlid een soort van 'bonus'. Clubs die daar niet aan kunnen/willen deelnemen, ontvangen alleen het basisbedrag en een bedrag per jeugdlid. Uiteraard dienen hiervoor wel passende criteria voor ontwikkeld worden.
- Mogelijkheden onderzoeken om aan te haken bij het Zeeuwse Jeugdsportfonds, dat momenteel op initiatief van SportZeeland wordt opgericht.

Financiën

Benodigd:

Basisbedrag jeugdsportsubsidie (40 verenigingen x € 150,-)	€ 6.000,-
Sportstimulering	€ 7.000,-
TOTAAL	€ 13.000

Dekking:

Uit structureel extra budget gemeente Borsele	€ 6.000,-
Uit incidenteel extra budget gemeente Borsele	€ 7.000,-
TOTAAL	€ 13.000,-

6.7. Gezondheidsbeleid

In paragraaf 3.2.2. staat vermeld dat de afgelopen jaren het besef is gekomen dat gezondheid en sport onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Gezond leven is 'in'. Het kabinet Balkenende IV wijdt in het regeerakkoord zelfs een apart hoofdstuk aan het nieuwe inzicht in de gezondheidszorg: Voorkomen dat mensen ziek worden, dan bespaart de maatschappij zichzelf veel geld en hoeven mensen minder premie te betalen.

Ook in de kabinetsnota 'Tijd voor Sport, Bewegen, Meedoen, Presteren' (2005) (zie paragraaf 2.2.) is 'Gezond door Sport' één van de speerpunten. Het doel hiervan is dat meer mensen gaan sporten en bewegen voor hun gezondheid.

In Nederland is grofweg de helft van alle ziekten terug te voeren op een ongezonde leefstijl; veel Nederlanders zijn te dik, roken te veel, eten te vet, drinken te veel alcohol en bewegen te weinig. Vetzucht en diabetes dreigen een nieuwe epidemie te worden. Het sleutelwoord van de nieuwe aanpak is dan ook 'preventie', niet alleen door grote nationale campagnes, maar ook juist dichtbij de burgers, in hun eigen buurt, wijk of kern. Overigens dient opgemerkt te worden dat de burgers in eerste instantie zélf verantwoordelijk zijn voor hun gezondheid; de overheid draagt slechts een secundaire verantwoordelijkheid.

Huidige situatie

In het projectplan 'De Gezonde Brede School Borsele' wordt ook door de gemeente Borsele nadrukkelijk een koppeling gelegd tussen gezondheid en sport. Het doel van het project is onder andere om overgewicht onder de jeugd en jongeren te bestrijden, door hen kennis te laten maken met en te informeren over (het belang van) sport en bewegen, hen verantwoord en voldoende te leren bewegen en ze te stimuleren een actieve leefstijl te ontwikkelen.

Uit onderzoek blijkt dat de jeugd (4-12 jaar) veelal wel op enige manier aan sporten en bewegen doet. Toch is onder deze doelgroep meer dan gemiddeld ernstig overgewicht geconstateerd (zie ook bijlage V).

Zoals reeds in de startnotitie staat vermeld, hebben de zeven gemeenten in de Oosterschelderegio er voor gekozen om de ontwikkeling van het gemeentelijke gezondheidsbeleid gezamenlijk aan te pakken. Deze samenwerking heeft onder andere geleid tot de regionale gezondheidsnota 'Op uw gezondheid, 2005-2008'. Onderwerpen die in deze regionale nota niet zijn opgenomen, staan weergegeven in een lokale nota 'Borsele Beter'. In beide nota's wordt echter geen link gelegd tussen gezondheid en sporten en bewegen.

Zoals reeds eerder gemeld, heeft de gemeente Borsele de afgelopen jaren nadrukkelijk aandacht besteed aan woonvoorzieningen voor zowel lichamelijke als ook voor verstandelijke gehandicapten. Mede in het kader van de WMO zouden zij nadrukkelijker bij de samenleving betrokken moeten worden. Sport kan hier een rol in spelen.

Tevens wil de gemeente Borsele de komende jaren sterk in gaan zetten op de preventie van alcohol- en drugsgebruik onder jongeren.

Doelstelling voor de komende vijf jaar

Nadrukkelijk(er) koppelen van het sportbeleid en het gezondheidsbeleid.

Acties voor de komende vijf jaar

- De visie van de gemeente Borsele is dat sport en gezondheidszorg nadrukkelijker gekoppeld moeten worden. Uit dat oogpunt moet in de lokale gezondheidsnota een aparte paragraaf worden opgenomen over het belang van sporten en bewegen in relatie tot gezondheid.
- Naast een koppeling met de gezondheidsnota, dient er ook een koppeling gelegd te worden tussen sport en het WMO-beleid van de gemeente Borsele;
- De gemeente Borsele wil bereiken dat haar inwoners voor hun gezondheid meer gaan sporten en bewegen en dat de keuze voor een gezonde en actieve leefstijl de logische keuze van mensen zelf wordt.
- de gemeente zal impulsen geven om het gezondheidsbesef in en rondom de sport te verbeteren. Dit wil de gemeente bereiken door actief deel te nemen aan (landelijke) campagnes om het gezondheidsbesef te verhogen.
- De gemeente zal extra impulsen geven aan gezondheidsbesef bij jongeren, onder andere in het kader van het BOS-project. Sportstimuleringsprojecten, zowel op school als ook buiten schooltijd, kunnen uitstekend uitgebreid worden met introducties rondom gezondheid. Op die manier kan het overgewicht bestreden worden (zowel curatief als ook preventief) en worden jongeren gestimuleerd te voldoen aan de beweegnorm.
- In samenwerking met andere partijen (zoals bijvoorbeeld de Seniorenraad Borsele, de WMO-raad, de Jongerenraad Borsele) initiatieven ontplooien om lichamelijke als ook verstandelijke gehandicapten door middel van sport nadrukkelijker te betrekken bij de Borselse samenleving. Overigens dient vermeld te worden dat er regionaal diverse organisaties actief zijn die voor deze doelgroep een specifiek sportaanbod hebben.

Financiën

Projecten en activiteiten die gericht zijn op sportstimulering en het bestrijden van overgewicht onder de doelgroep 4-19 jaar kunnen gefinancierd worden uit het BOS-project. Voor het uitvoeren van dit speerpunt zijn derhalve geen extra financiële middelen nodig.

6.8. Sportraad Borsele

Huidige situatie

Zoals u reeds in paragraaf 4.4. heeft kunnen lezen, heeft de gemeente Borsele sinds 1978 een adviesorgaan op het gebied van sport en bewegen; de Sportraad Borsele.

In 2004 is de Sportraad Borsele, mede op eigen verzoek, gemoderniseerd.

Deze modernisering had voor de Sportraad Borsele de volgende gevolgen:

- Uitbreiding van de Sportraad Borsele met vertegenwoordigers vanuit het onderwijs en vanuit de private sportaanbieders en invulling van de vacatures;
- Afbouwen lidmaatschap voor personen die op persoonlijke titel zitting hebben in de Sportraad Borsele;
- De Sportraad Borsele is complementair aan het sportloket van de gemeente Borsele;
- Vertegenwoordigers in de Sportraad Borsele zullen overleg organiseren met hun achterban;
- De Sportraad Borsele blijft het college van burgemeester en wethouders zowel gevraagd als ongevraagd advies geven;
- Het invoeren van externe deskundigheid om op deze manier tot een beter advies te komen blijft bestaan;
- De leden van de Sportraad Borsele zullen een plan van aanpak opstellen om te komen tot deskundigheidsbevordering;
- Aanpassen van het reglement van de Sportraad Borsele (*is inmiddels gebeurd*);
- Er wordt structureel overleg gevoerd met de wethouder sportzaken.

Sinds begin 2007 hebben ook een vertegenwoordiger namens de jongeren (13-23 jaar) en een vertegenwoordiger namens de senioren(50-plussers) zitting in de Sportraad Borsele. Zij worden afgevaardigd vanuit respectievelijk de Jongerenraad Borsele en de Seniorenraad Borsele.

De Sportraad Borsele bestaat nu uit de volgende vertegenwoordigers:

- vertegenwoordiger namens de voetbal;
- vertegenwoordiger namens de tennis;
- vertegenwoordiger namens de overige buitensporten;
- vertegenwoordiger binnensporten;
- vertegenwoordiger commerciële sportaanbieders;
- vertegenwoordiger onderwijs;
- vertegenwoordiger Jongerenraad Borsele;
- vertegenwoordiger Seniorenraad Borsele.

Een onafhankelijke voorzitter completeert het gezelschap. De raad wordt daarnaast vanuit de gemeente Borsele bijgestaan door een secretaris, een notulist en een adviseur.

Op dit moment hebben de vertegenwoordigers van de voetbal en de tennis een georganiseerde achterban in de vorm van respectievelijk het Overleg Orgaan Borsele (OOB) en het Gemeenschappelijk Overleg Tennisverenigingen in Borsele (GOTIB). Ook de vertegenwoordigers van de jongeren, de senioren en het onderwijs hebben een achterban in de vorm van respectievelijk de Jongerenraad Borsele, de Seniorenraad Borsele en de Commissie Bewegingsonderwijs gemeente Borsele. De andere vertegenwoordigers hebben wel incidenteel contact met hun achterban, maar niet structureel.

In het kader van het breedtesportproject Borsele Beweegt zijn de afgelopen jaren uiteenlopende projecten opgezet en activiteiten georganiseerd. Doordat het project per 31 december 2007 stopt, is gekeken welke projecten en activiteiten gecontinueerd kunnen worden, al dan niet in het kader van het nieuwe Buurt, Onderwijs, Sport-project. Feit is in ieder geval dat niet alle projecten en activiteiten gecontinueerd kunnen blijven worden door de gemeente Borsele.

Doelstelling voor de komende vijf jaar

De Sportraad Borsele blijft hét adviesorgaan van de gemeente Borsele op het gebied van sport en bewegen. Er zal bekeken worden of de taken en bevoegdheden van de leden van de Sportraad Borsele daar waar mogelijk/noodzakelijk uitgebreid kunnen worden.

Acties voor de komende vijf jaar

- De vertegenwoordigers voeren structureel/structureler overleg met hun achterban, in samenwerking met het sportloket van de gemeente Borsele. Dit gebeurt minimaal twee keer per jaar.
- De mogelijkheid onderzoeken tot het vormen van een 'sportcommissie', die als taak heeft sportieve projecten en activiteiten te organiseren en uit te voeren in de gemeente Borsele. Deze sportcommissie kan onder andere bestaan uit leden van de Sportraad Borsele (waaronder bijvoorbeeld de vertegenwoordigers namens het onderwijs, namens de jongeren en namens de senioren (= doelgroepen gemeente Borsele)) en één of meerdere personen vanuit de gemeente Borsele (bijvoorbeeld de BOS-coördinator). Op die manier kunnen meer projecten en activiteiten gecontinueerd worden;
- De Sportraad Borsele blijft zowel gevraagd als ook ongevraagd advies geven aan het college van burgemeester en wethouders;
- De Sportraad Borsele blijft de belangen behartigen van de sport(ers) in de gemeente Borsele;
- De Sportraad Borsele blijft structureel overleg voeren met de wethouder sportzaken.

Financiën

Voor de uitvoering van dit speerpunt zijn geen extra financiën vanuit de gemeente Borsele nodig.

6.9. Voorlichting en promotie

Huidige situatie

In het kader van het breedtesportproject Borsele Beweegt is de afgelopen jaren nadrukkelijk aandacht besteed aan voorlichting en promotie. Via een eigen website, een nieuwsbrief, publicatie in de Borselse Bode, brieven en posters en flyers zijn de doelgroepen de afgelopen jaren geïnformeerd over en aangespoord tot sporten en bewegen. Vooral op de tweewekelijkse publicatie in de Borselse Bode en de nieuwsbrief, die in april en oktober wordt uitgebracht, komen regelmatig reacties.

Binnen de gemeente Borsele zijn bijna honderd sportaanbieders actief. Zij ontvangen regelmatig via de post informatiemateriaal over sport en bewegen in de gemeente Borsele. Deze informatiestroom gaat gepaard met hoge (druk- en porto-) kosten.

Uit onderzoek blijkt dat veel jongeren (50,4%) vaak geen weet hebben van de sportactiviteiten en -projecten die voor hen in hun buurt of dorp georganiseerd worden. Ook een deel van de senioren (40%) geeft aan redelijk tot slecht op de hoogte te zijn van het sport- en beweegaanbod binnen de gemeente Borsele.

Doelstelling voor de komende vijf jaar

In samenwerking met partners de projecten en activiteiten op het gebied van sport en bewegen nadrukkelijk(er) en met behulp van passende communicatiemiddelen onder de aandacht van de inwoners van Borsele in het algemeen en van de verschillende doelgroepen in het bijzonder (blijven) brengen

Acties voor de komende vijf jaar

- Projecten en activiteiten voor jongeren communiceren via middelen die de jongeren aanspreken, zoals e-mail en internet. Daarmee wordt ook ingespeeld op de verdere opkomst van deze communicatiemiddelen (paragraaf 3.2.4.);
- In het kader van het BOS-project een digitale nieuwsbrief ontwikkelen, om op die manier de doelgroepen en andere geïnteresseerden op de hoogte te houden van de ontwikkelingen op sport- en beweeggebied. Deze nieuwsbrief zal ook naar de scholen worden gestuurd die niet deelnemen aan het BOS-project.
- Het aanmaken van een digitaal adressenbestand, zodat doelgroepen (waaronder sportverenigingen en jongeren) via de mail op de hoogte gebracht kunnen worden van ontwikkelingen, activiteiten, enz.
- Omdat het project Borsele Beweegt eindigt en de eigen website bovendien beperkte mogelijkheden biedt, gaat de voorkeur uit naar het gebruikmaken van de (nieuwe) gemeentelijke website. Er dient wel voor gezorgd te worden dat op deze website sport en bewegen gemakkelijk te vinden is;
- Projecten en activiteiten via de Borselse Bode onder de aandacht blijven brengen van de inwoners van de gemeente Borsele;
- Een (digitaal) boekje samenstellen met daarin de mogelijkheden op het gebied van sport en bewegen voor senioren, inclusief relevante informatie zoals kosten, bereikbaarheid en begeleiding;
- Samenwerking met de WMO-raad, omdat prestatieveld 3 van de WMO is gericht op het geven van informatie, advies en cliëntenvoorlichting.

Financiën

Voor de uitvoering van dit speerpunt zijn geen extra financiën vanuit de gemeente Borsele nodig.

6.10. Activiteiten en evenementen

Huidige situatie

In het kader van het breedtesportproject Borsele Beweegt is de afgelopen jaren veel georganiseerd op het gebied van sport en bewegen, zowel kleinschalige als ook grote(re) activiteiten en evenementen voor verschillende doelgroepen.

Naast deze gemeentelijke initiatieven, organiseren ook de sportaanbieders zelf veel sportactiviteiten en –evenementen.

De gemeente Borsele is van mening dat sport en bewegen een positieve bijdrage kunnen leveren aan de uitstraling van de gemeente (zie paragraaf 5.4. Visie). Mede om die reden sponsort zij structureel een tweetal sportactiviteiten, te weten het voetbaltoernooi om de 'Borsele Sloepoort Cup' en de wielervedstrijd 'Omloop van Borsele'.

Doelstelling voor de komende vijf jaar

In samenwerking met partners (breedte)sportactiviteiten en -evenementen (blijven) organiseren en (financieel) ondersteunen, die aansluiten bij de wensen, behoeften en eisen van de inwoners van Borsele in het algemeen en van de verschillende doelgroepen in het bijzonder en die de gemeente Borsele nadrukkelijk(er) op de kaart zetten als 'sportieve gemeente'.

Acties voor de komende vijf jaar

- Het blijven organiseren van activiteiten en evenementen op het gebied van breedtesport, ook na afloop van het breedtesportproject Borsele Beweegt en het BOS-project, in samenwerking met derden, zoals de eventueel op te richten 'sportcommissie' (zie paragraaf 6.8.);
- In samenwerking met de jongeren zelf, de Jongerenraad Borsele en de gemeentelijke medewerker jeugd- en jongerenwerk meer en structureler sportactiviteiten organiseren, die aansluiten bij de wensen, behoeften en eisen van de jongeren. Hierbij dient ook rekening te worden gehouden met de groep die vanwege hun geloofsovertuiging niet aan competitie/wedstrijdsport mag doen;
- Indien de mogelijkheid zich aandient, wel topsportevenementen en –activiteiten naar de gemeente halen, eventueel in samenwerking met buurgemeenten, om op die manier de gemeente/regio te promoten (bijvoorbeeld Eneco-tour, profclubs als tegenstander Borsels elftal, Senior Games). De gemeente zal echter niet zelf actief op pad gaan om evenementen 'binnen te halen', maar staat open voor mogelijkheden die zich aandienen, als daarvan een duidelijk rendement kan worden verwacht in termen van publieke belangstelling en/of uitstraling en als ze goed passen bij de in deze nota benoemde doelgroepen en/of de in Borsele aanwezige accommodaties.
- De gemeente Borsele nadrukkelijker profileren als 'sportgemeente', bijvoorbeeld door meer (grootschalige) lokaal georganiseerde sportieve evenementen/activiteiten financieel te ondersteunen. Naast de Borsele Sloepoort Cup en de Omloop van Borsele zou zij ook activiteiten en evenementen gericht op andere takken van sport kunnen sponsoren. Te denken valt bijvoorbeeld aan 'Jumpin de Weel' (paardensport) en het Europees Kampioenschap Handboogschieten. Ook de door het Gemeenschappelijk Overleg Tennisverenigingen in Borsele (GOTIB) georganiseerde bovenplaatselijke tennisevenementen zouden voor sponsoring in aanmerking kunnen komen.

Financiën

Benodigd:

Sponsoring evenementen	€ 4.000,- (1 x € 1.000,- + 4 x € 750,-)
TOTAAL	€ 4.000,-

Dekking:

Uit budget afdeling Grond en Economie	€ 4.000,-
TOTAAL	€ 4.000,-

6.11. Sport en recreatie

Huidige situatie

Borsele is een uitgestrekte gemeente die volop mogelijkheden biedt voor 'sportieve recreatie'. Vooral op het gebied van wandelen en fietsen zijn er veel mogelijkheden. Er zijn verschillende (bewegwijzerde) wandel- en fietsroutes.

In het verleden is bepaald dat binnen de gemeente Borsele maximaal twee bewegwijzerde fietsroutes mogen zijn. Op dit moment zijn er in de gemeente Borsele twee bewegwijzerde fietsroutes. Dit houdt in dat er dus niet nog meer bij mogen komen. De huidige gemeenteraad heeft dat tijdens de kaderstellende vergadering op 9 november 2006 nogmaals benadrukt.

Vanuit de Provincie Zeeland wordt het fietsen gestimuleerd; niet alleen onder toeristen, maar ook onder de inwoners zelf. Om het fietsen in de provincie nog aantrekkelijker te maken, wordt onder andere gekeken of gevaarlijke oversteekplaatsen aangepast kunnen worden. Ook hoopt de provincie dat meer ondernemers de fiets gaan omarmen, onder andere via het ingevoerde Fietsknooppuntensysteem (FIKS)¹⁶. Vooral campingeigenaren en horecaondernemers zouden volgens Gedeputeerde Staten kunnen profiteren door in te spelen op dat systeem. Ook binnen de gemeentegrenzen van Borsele is het FIKS-systeem uitgezet.

Naast het fietsen stimuleert de Provincie Zeeland ook het wandelen. Zo streeft zij ernaar veel meer wandelmogelijkheden te bieden, onder andere door de aanleg van een landschapsnetwerk. Een dergelijk netwerk dient drie doelen:

- Het ontsluiten van het platteland voor de wandelaars langs waterlopen, over dijken, akkers en door natuurgebieden (als dat de natuur niet verstoort);
- Het versterken van het landschap;
- Het verbeteren van toeristische voorzieningen.

De gemeente Borsele heeft aan het landschapsnetwerk een subsidie van € 10.000,- verleend. De uitvoering van deze plannen is in de eerste plaats voorzien in de drie Nationale Landschappen, waartoe ook de Zak van Zuid-Beveland behoort. Inmiddels is hier een begin mee gemaakt. Uitgangspunt bij de aanleg van een landschapsnetwerk is de versterking van de karakteristieke elementen in het landschap. De bedoeling is dat de provincie, in samenwerking met gemeenten en waterschappen, gecoördineerd nieuwe routes aanlegt via de bestaande landschappelijke 'dooradering', zoals waterlopen, kreken, natuurgebieden, dijken en verdedigingslinies. Waar mogelijk wordt het landschapsnetwerk aangesloten op bestaande (recreatie) netwerken, op woongebieden (ommetje om de dorpskern) en op toeristische verblijfconcentraties.

¹⁶ Met dit systeem kunnen fietsers zelf korte en lange fietstochten door Zeeland samenstellen. Het Zeeuwse knooppuntensysteem sluit aan op de knooppuntensystemen in Vlaanderen, Noord-Brabant en de Zuid-Hollandse eilanden.

Daarmee versterkt het landschapsnetwerk de toeristische infrastructuur. Bestaande fiets- en wandelroutes of -paden worden in het netwerk geïntegreerd, waarbij wordt ingezet op het vergroten van de onderlinge samenhang en de herkenbaarheid, onder andere door een uniforme bewegwijzering. Veel grond op het platteland is in particulier bezit van agrariërs. Om tot een aaneengesloten netwerk te komen, wil de Provincie ook hen stimuleren aantrekkelijke (wandel)paden aan te leggen over hun grondgebied.

Uit onderzoek blijkt dat senioren in de gemeente Borsele graag fietsen en wandelen, vooral in ongeorganiseerd verband. Zij zouden graag meer, betere en veilige fiets-en wandelpaden willen in de gemeente Borsele.

Tevens blijkt uit onderzoek dat een deel van de inwoners van de gemeente Borsele vanwege hun geloofsovertuiging niet aan (georganiseerde wedstrijd)sport doet. Deze groep kan wel gestimuleerd worden op een recreatieve manier aan sporten en bewegen te doen.

Onder invloed van verschillende trends en ontwikkelingen, waaronder vergrijzing (paragraaf 3.2.1.), individualisering, actief ouder worden en de 24-uurs economie/flexibele werktijden (paragraaf 3.2.2.) zal de belangstelling voor sportieve recreatie in de toekomst naar verwachting groter worden.

Doelstelling voor de komende vijf jaar

Het verbeteren en daar waar mogelijk/noodzakelijk uitbreiden van de recreatieve (sport)voorzieningen, waardoor het sporten en bewegen onder de inwoners van Borsele (indirect) gestimuleerd worden.

Acties voor de komende vijf jaar

- Onderzoeken op welke manier de sportieve recreatie (waaronder wandelen en fietsen) in de gemeente Borsele indirect gestimuleerd kan worden.
Te denken valt bijvoorbeeld aan het veilig(er) maken van met name de fietsroutes, aantrekkelijke speeltoestellen langs de wandelpaden plaatsen (zodat ook kinderen het leuk vinden met hun ouders te gaan wandelen), etc.
- In samenwerking met onder andere de reformatorische scholen onderzoeken of en op welke manier inwoners met een reformatorische geloofsovertuiging gestimuleerd kunnen worden om op een recreatieve manier aan sporten en bewegen te doen.
- In samenwerking met de Seniorenraad Borsele een inventarisatie maken van de bestaande fiets- en wandelpaden in de gemeente Borsele en – indien nodig – deze beter en veiliger maken;
- Mogelijkheden bekijken om een skeeleroute uit te zetten, eventueel aanhakend op het Fietsknooppuntensysteem (FIKS);
- Mogelijkheden bekijken om een mountainbikeroute uit te zetten, eventueel (gedeeltelijk) aanhakend op het Fietsknooppuntensysteem (FIKS).

Financiën

Voor de uitvoering van dit speerpunt zijn geen extra financiële middelen nodig.

DEEL 3:

'COOLING-DOWN

7. Financiën

7.1. Inleiding

In hoofdstuk 7 is na elk speerpunt een beeld is geschetst van de benodigde financiën en uit welk budget dit gedekt kan worden. In dit hoofdstuk worden de financiën nog eens op een rijtje gezet.

7.2. Financiën

In onderstaand overzicht treft u een overzicht van de financiën aan die jaarlijks nodig zijn om uitvoering te geven aan deze sportnota. De sportnota heeft een looptijd van vijf jaar (2008 t/m 2012). De totale uitgaven met een incidenteel karakter dienen daarom vermenigvuldigd te worden met vijf.

Speerpunt	Budget					
	Incidenteel extra budget gemeente Borsele	Structureel extra budget gemeente Borsele	Bestaand budget gemeente Borsele	Budget Sportraad Borsele	Budget afdeling Grond en Economie	TOTAAL
1. Sport en onderwijs						
- sport en bewegen op school	--	--	--	€ 4.000,-	--	€ 4.000,-
- sport en bewegen buiten schooltijd	€ 7.000,-	--	€ 1.000,-	€ 2.000,-	--	€ 10.000,-
2. Ondersteuning sportverenigingen en hun vrijwilligers	€ 3.000,-	--	--	--	--	€ 3.000,-
3. Sportstimulering doelgroepen						
- Sportstimulering jeugd 4-12 jaar	€ 2.000,-	--	--	--	--	€ 2.000,-
- Sportstimulering jongeren 13-23 jaar	€ 2.000,-	--	--	--	--	€ 2.000,-
- Sportstimulering senioren (50+)	€ 2.000,-	--	--	--	--	€ 2.000,-
4. Accommodatiebeleid						
- Buitensportaccommodaties	--	--	--	--	--	
- Binnensportaccommodaties	--	€ 4.000,-	--	--	--	€ 4.000,-
- Openbare ruimte	€ 5.000,-					€ 5.000,-
5. Subsidiebeleid	€ 7.000,-	€ 6.000,-	--	--	--	€ 13.000
6. Gezondheidsbeleid	--	--	--	--	--	--
7. Sportraad Borsele	--	--	--	--	--	--
8. Voorlichting en promotie	--	--	--	--	--	--
9. Activiteiten en evenementen	--	--	--	--	€ 4.000,-	€ 4.000,-
10. Sport en recreatie	--	--	--	--	--	--
TOTAAL						
Incidenteel	€ 28.000,-					€ 28.000,-
Structureel		€ 10.000,-				€ 10.000,-
Overig			€ 1.000,-	€ 6.000,-	€ 4.000,-	€ 11.000,-
Looptijd sportnota: 5 jaar	€ 140.000					

8. Evaluatie en monitoring

8.1. Inleiding

Toetsing is een onmisbaar onderdeel van beleid. Zonder inzicht in de vorderingen van de uitvoering van beleid kan geen dynamische beleidsvoering worden ontwikkeld. In dit hoofdstuk staat beschreven op welke manier de gemeente Borsele hier uitvoering aan zal gaan geven.

8.2. Evaluatie en monitoring

De vertaling van de sportnota vindt plaats in een jaarlijks op te stellen werk- en activiteitenplan. In dit plan worden de algemeen geformuleerde doelstellingen van de verschillende speerpunten specifiek gemaakt. Dat gebeurt aan de hand van de SMART-methode; de doelstellingen moeten Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden zijn. Bovendien wordt in dit plan aangegeven wanneer welke acties uitgevoerd zullen worden.

Daarnaast zal ook jaarlijks een jaarverslag worden opgesteld. In dit jaarverslag worden de doelstellingen geëvalueerd en daar waar nodig bijgesteld.

Om een gedegen evaluatie uit te kunnen voeren, zullen ook regelmatig metingen en onderzoeken uitgevoerd moeten worden. Op die manier kunnen op tijd signalen ondervangen worden, op basis waarvan het beleid bijgesteld kan worden. Tevens kan met behulp van monitoring gemeten worden welke effecten de uitvoer van de nota heeft op de lokale sport.

9. Afkortingen- en literatuurlijst

9.1. Afkortingenlijst

B

BMI	=	Body Mass Index
BOS	=	Buurt, Onderwijs, Sport
BSI	=	Breedtesportimpuls

C

CBS	=	Centraal Bureau voor de Statistiek
CIOS	=	Centraal Instituut voor de Opleiding tot Sportleiders
CNV	=	Christelijk Nationaal Vakverbond in Nederland

F

FIKS	=	Fietsknooppuntensysteem
Fte	=	fulltime employee (= voltijds dienstverband)

G

GALM	=	Groninger Actief Leven Model
GGD	=	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
GOTIB	=	Gemeenschappelijk Overleg Tennisverenigingen in Borsele

H

HBO	=	Hoger Beroepsonderwijs
-----	---	------------------------

I

IPO	=	Interprovinciaal Overleg
-----	---	--------------------------

L

LC	=	Landelijk Contact (inmiddels: Vereniging Sport en Gemeenten)
LIO	=	Leraar in Opleiding
LOBOS	=	Leraar Ondersteuner Basisonderwijs en Sport

M

MBO	=	Middelbaar Beroepsonderwijs
MBvO	=	Meer Bewegen voor Ouderen
MDGO	=	Middelbaar Dienstverlening- en Gezondheidszorg Onderwijs

N

NNGB	=	Nederlandse Norm Gezond Bewegen
NOC*NSF	=	Nederlands Olympisch Comité * Nederlandse Sport Federatie
NSA	=	Nederlandse Sport Alliantie

O

OCW	=	Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen
OLOB	=	Overlegorgaan Lokaal Onderwijsbeleid
OOB	=	Overlegorgaan Borsele

P

PABO	=	Pedagogische Academie Basisonderwijs
Prorap	=	Programmarapportage

R

RIVM = Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
ROM = Ruimtelijke Ordening en Milieu

S

SCALA = Sportstimuleringsstrategie voor mensen met een Chronische Aandoening en/of een Lichamelijke handicap

T

TNO = Toegepast Natuurwetenschappelijk Onderzoek

V

VNG = Vereniging Nederlandse Gemeenten
VWS = Volksgezondheid, Welzijn en Sport
VZG = Vereniging Zeeuwse Gemeenten

W

WMO = Wet Maatschappelijke Ondersteuning

9.2. Literatuurlijst

Voor de totstandkoming van deze sportnota is een beroep gedaan op uiteenlopende publicaties en organisaties. Hieronder volgt een overzicht.

- *“Rapportage Sport 2006”*, Sociaal en Cultureel Planbureau, juni 2006
- *“Uitvoeringsprogramma Samen voor Sport”*, ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), 2006
- *Sportverenigingen 2000-2005: stabiele sportverbanden in turbulente tijden, trendanalyse en kengetallen voor sportverenigingen op basis van de Verenigingsmonitor 2000-2005*, W.J.H. Mulier Instituut, in opdracht van NOC*NSF en het Ministerie van VWS (2006)
- *“Alle kansen voor alle kinderen, programma voor jeugd en gezin 2007-2011”*, minister van Jeugd en Gezin, 2007
- *“Energie in Balans, Werk in Uitvoering”*, Convenant Overgewicht, november 2006
- *“Kansen voor sport en bewegen in de WMO”*, Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen (NISB), juni 2006
- *“Kaderstellende vragen sportbeleid”*, gemeente Goes, juni 2006
- *“Nota Sport, Spel en Bewegen”*, gemeente Kapelle, 2006
- *“Sport doen en beleven”*, sportnota gemeente Vlissingen, februari 2002
- *Concept beleidsnota “Sport en Bewegen”*, gemeente Schouwen-Duiveland 2008-2014, juli 2007
- *“Klaar voor de sport.....? Start! Fase 1: Oriëntatie en inventarisatie*, sportbeleid gemeente Marum 2006-2010”
- *“Klaar voor de sport.....? Start! Fase 2: Kadernota sport*, gemeente Marum 2006-2010”
- *“Sportief Zaanstad in scenario's”*, een analyse van het huidige beleid en richtingen voor de toekomst, opgesteld door W.J.H. Mulierinstituut in opdracht van de gemeente Zaanstad, juli 2006
- *“Een nieuwe kijk op sport”*, een sportief meerjarenperspectief voor de gemeente Boarnsterhim, juli 2002
- *“Samen in beweging”*, visie op sport gemeente Capelle aan den IJssel, januari 2007
- *“Kansen zien, kansen benutten”*, Sportnota gemeente Assen 2001-2007
- *“Op weg naar 2012”*, sportnota gemeente Apeldoorn

- “Sport beweegt”, sportbeleidsnota gemeente Schiedam 2005-2009
- “Cuijk maakt tijd voor sport”, sportnota 2007 tot en met 2010 gemeente Cuijk
- “Deelnotitie 01 sportbeleid”, gemeente Hof van Twente, december 2003
- “Beleid in beweging”, conceptnota gemeentelijk sportbeleid 2006-2010 gemeente Woerden, oktober 2006
- “Sport Visie 2003 tot en met 2006, gemeente Twenterand
- *Tikkie Terug? Vervolgnote spotstimulering in Wijchen*, gemeente Wijchen, september 2000
- “Gezondheidsbeleid in uitvoering, regionale vervolgnote gezondheidsbeleid Oosterschelderegio 2005-2008”, december 2004
- “Borsele Beter, Beleidsplan gezondheidszorg gemeente Borsele”, gemeente Borsele, 2002
- “De Gezonde Brede School Borsele”, projectplan van de gemeente Borsele in het kader van het Buurt, Onderwijs, Sport (BOS)-project, 2006
- “Geen onderwijs zonder bewegingsonderwijs”, gemeente Borsele, 2005
- “Vrijwilligerswerk en Mantelzorg WMO-Proof”, gemeente Borsele, 2006
- “Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst, integrale jeugdnota 2007-2011”, gemeente Borsele, 2007
- Het Jeugdsportfonds Handboek, Het Jeugdsportfonds Nederland
- Sport, Bestuur & Management, december 2006/januari 2007
- Provinciale Zeeuwse Courant (PZC)
- BN/De Stem
- Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS)
- Voedingscentrum
- NOC*NSF (onder andere via www.sport.nl)
- Koninklijke Nederlandse Voetbal Bond (KNVB)
- NISB (onder andere via www.kic.nisb.nl)
- SportZeeland
- SCOOP, Zeeuws Instituut voor Sociale Culturele ontwikkeling
- Gemeentegids gemeente Borsele